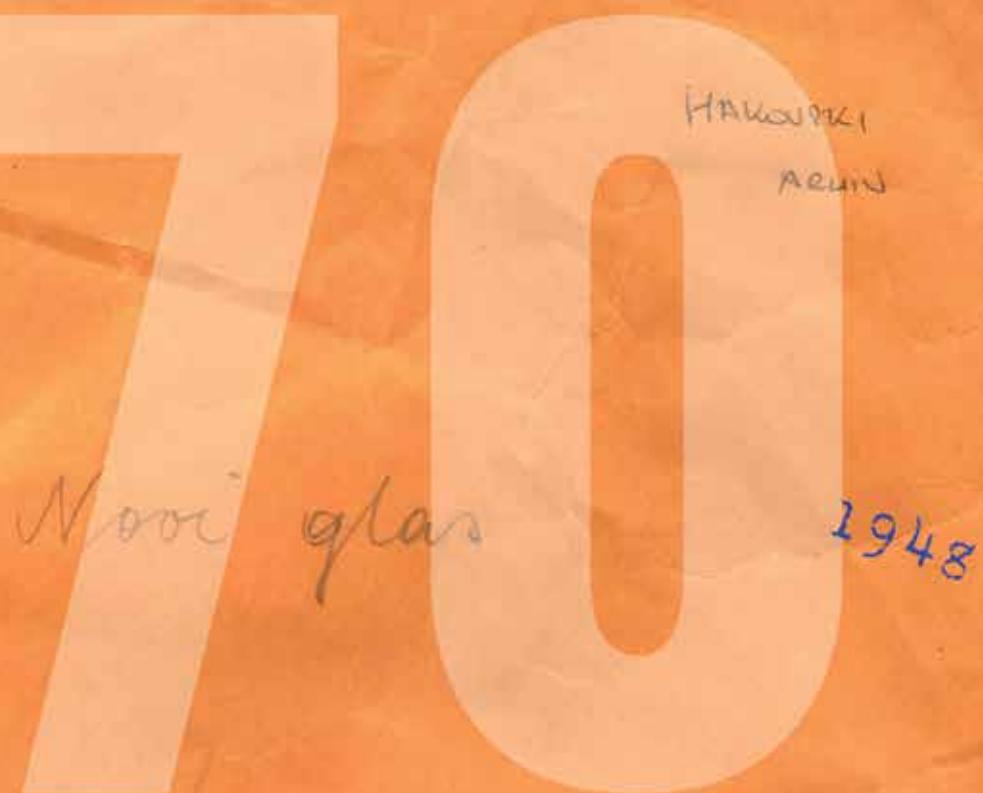

NOVI GLAS

ČASOPIS HRVATSKOGA AKADEMSKOGA KLUBA

04 - 2018

LJET | JAHRE

HRVATSKI AKADEMSKI KLUB

KROATISCHER AKADEMISCHER KLUB

Plakativna povijest

SADRŽAJ

UVODNI ČLANAK	03	MODA	27
POVIJEST HAK-A	04	70 LJET HAK-A	28
STARI ODBORNIKI	24	ČRNA GOSPA	30
NOVI ODBOR	25	V. MOLITVA MLADE HRVATICE	31
AKCIONIZAM	26		

Vlasnik i izdavač

HAK. Hrvatski akademski klub
Schwindgasse 14/4 1040 Beč

Tel: 0043 (0)1 - 504 63 54
Fax: 0043 (0)1 - 504 63 5w4 9
E-mail: info@hakovci.org

Glavni urednik

Konstantin Vlašić
novi.glas@hakovci.org

Suradnici

Branko Kornfeind
Jurica Csenar
Jandre Palatin
Stefan Roth
Niki Berlakovich
Karin Gregorich
Manfred Csenar
Joško Vlašić
Joži Buranić
Silvija Rešetarić
Marco Blascetta
Diana Jurkovits
Julia Kornfeind
Maria Kornfeind
Viktoria Wagner
Marijana Grandić
Martina Špiranec
Anna-Maria Jahns-Milodanovic
Franjo Palković
Ivo Sučić

Fotoši

HAKovski arhiv
Vera Buranić
Petar Tyran
Kristijan Karall
Stefan Kuzmits
Michael Hedl
obitelj Kornfeind
Anton Leopold
Gregor Novak
Martina Špiranec

Korektura

Theresa Grandits

Layout

Nikola Znaor

Tisk

PRINT & SMILE Agentur für
Printconsulting OG
Fliedergasse 45/ Siedl
2601 Eggendorf

Gefördert aus den Mitteln der
Volksgruppenförderung
des Bundeskanzleramtes

UVODNE RIČI

Draga štiteljica i dragi štitelj,

«Već ki je držao progresivan i kritičan duh klups-koga časopisa za provokaciju i aroganciju mladih ljudi» - Kristijan Karall u svečanom spisu 50 ljet HAK, kad opisuje Glas i Novi glas. To je bilo tako prije, a i danas se očividno s kritikom ne zahadja drugačije. Barem sam si to mislio kad sam čitao članak „Moje mišljenje“ o mojoj kritiki u prošlom NG-u zbog tiskanja štiteljskoga pisma, ko se naslanja na Breitbart.com-izvor. To opisati jur glusi komplikirano! Ja znam, da nije lako u solo-redakciji, u koj nimaš nikakovoga feedbacka od redakcijskoga tima, i kade moraš uvijek kontrolirati sve izvore štiteljskih pisam sam. «Blatt-kritik» je ča totalno važnoga, svaka redakcija od toga profitira. Sigurno i u našoj NG-redakciji nije sve perfektno, ali mi se barem trsimo nuditi fundiranu kritiku i informaciju. A ako bi ov manjinski medijski sajam bio kot pravi - kade imaš veći izbor med tajednici - onda bi se moglo bez problema preferirati časopis, ki se ne služi izvori fake-news-stranic ili ne objavljuje štiteljska pisma puna teorijov zavjere. Meni je rekao dugoljetni glavni urednik profila Herbert Lackner, da je kod njegovih novinarov po sebi razumljivo, da ne bi koristili Breitbart.com kot izvor informacije. Sada barem znam, da ga Hrvatske novine isto neću već koristiti. Peace?

Kako početi s ovim NG-om? No, ovo nije prvi put, da HAK svečuje jubilej. A ne. Ov Novi glas neka ne bude svečani spis. I apsolutizam nije cilj (nisam Louis XIV. iako se koč tako oblačim). Mi smo - po tradiciji Novoga glasa - plakativni. Izabrali smo si iz hakovskoga foto-archiva - vidiš ga na coveru - dobre slike, ke imaju čvrst jezik. Nažalost ta arhiv nije apsolutan, prva slika je od početka 70ih. Nažalost je to samo jedan kuvet s fotoši. Falu nam već od dvih dekadov, od kih nimamo slik. Ako se pita zrelije Hakovce, se znamda ča dostaje. Ali ne smimo забити, da se prije nije pri svakoj priliki snimio foto ili video. Zadaća, ku smo dali ljudem, ki su na ti plakativni slika, ke smo našli - je bila - opiši sliku, ča se je na njoj stalo, kako se je priredilo i ča se je u HAK-u onda gibalo. Ali držite se kratko. Ja sam jako presenećen, u kakovom kratkom času sam dostao velik broj odgovorov! Ufam se, da se je ov koncept plakativne povijesti ugodao. Kratko

je, informativno je i čuda novoga je za štati. A na kraju nekih odgovorov smo još postavili otvorena pitanja redakcije. Da si malo glavu trapite. ?

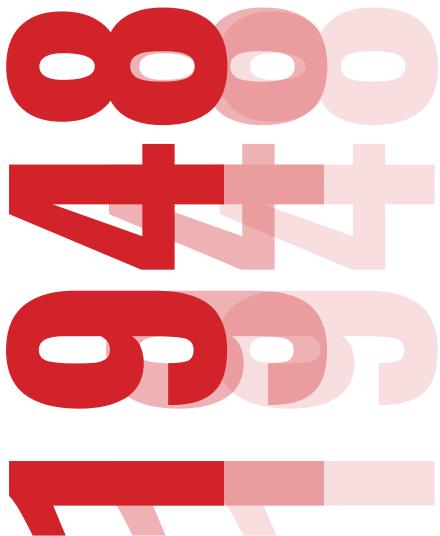
70 - je vrlo impresivan broj. Uopće ako ide za starost. To zna biti dužina jednoga života. Ili ako je to peršona - je to jedna, ka znamda uprav počinje uživati svoju penziju i je pred tim sve moguće doživila - sto puti minjala mišljene, se dvajset puti zaljubila, jednoč bila najzadnji gost Dana mladine. Svakako Hrvatski akademski klub svečuje 70 ljet - a ta mišavina ljudi pri generalnoj sjednici - mlađih i starijih Hakovcev je bila vrlo zanimljiva. Prva ženska predsjednica HAK-a Marijana Grandić se veseli novomu, isključivo zenškomu odboru HAK-a, na čelu koga stoji mlada Mjenovka Vera Buranić. Grandić je držala i govor pri svetačnom aktu i motivirala mlade za aktivizam u smislu narodne grupe - a

mladi i stari su stali pred projiciranim prezencijom i ganjali cijelu noć ki je bio ki na stari slika.

Jedna stvar, ku se mora naučiti u medjuvrimenu staro društvo, je: Kako transportirati znanje o pokretu unutar HAK-a dalje na mlade i nove Hakovce? Za to recept još nismo našli, a samo Novi glas to neće moći pokriti. U našoj novoj povijesti (HDK je izdavač) se najde rič Hrvatski akademski klub točno jedan put (ili sam krivo brojio?). Je to sad čemerno? Mislim da nije. Ali samo kaže, da bi se ova tema moglo dosta dobro predjelati jednoč na akademskom nivou, iako se mi zovemo HAK - mislim, da to nije naš posao. Samo arogantni doktori samoga sebe dijagnosticiraju.

Hvala svim, ki su ovo izdanje omogučili! Ovo mi je najlipši božični dar.

Konstantin

1948 > 1949 > 1950 > 1951 > 1952 > 19

Kad smo se vratili srični i zdravi iz Drugoga svjetskoga boja smo mi svi bili konfrontirani u teškoćama tadašnjega študentskoga žitka u Beču. Svaki od nas je imao želju, da čim prije završi svoje studije. Ipak smo imali i časa za društvo i šport.

U okviru Hrvatskoga gradiščanskog kulturnoga društva, u kom smo i mi študenti bili vrlo aktivni, rodila se je vrijeda po boju ideja i želja za jednim študentskim i nogometnim hrvatskim društvom u Beču. Ideja o posebnom nogometnom društvu naišla je na vrlo širok odziv tadašnjega peljačta HGKD-a i hrvatske mladine u Beču, tako da je SC Gradišće bilo vrlo brzo utemeljeno.

Mnogo teže se je ostvarila ideja vlašće hrvatske študentske organizacije u Beču. Složni smo si bili svi, da je takovo društvo za nas Gradiščanske Hrvate neophodno potrebno. Različita su pravoda bila mišljenja o strukturi i cilju takovoga društva. Dok smo mi «mladi», čiji reprezentanti su bili u prvom redu Rudi Krall, Mate Kirchknopf, Tome

Kačić, Tilda Varga, Paula Kremsner, Agnes Karall i ja, bili nastavak prijašnjega «djačkoga kola», su «stari», ke su predvodili Fric Bintinger, Ivan Brezović i Feri Luxl, forsirali ideju jedne elitarne akademiske organizacije po peldi CV-a, ka svoj karakter već nosi u svojem imenu. Mi mladi zbog ostvarenja široke baze učeće hrvatske mladine nismo mogli akceptirati ta po našem mišljenju previše elitarni karakter hrvatske študentske organizacije.

Konačno je došlo do kompromisa, tako da se je novo utemeljeno društvo zvalo «HAK = Hrvatski akademski klub», ko je ali po kotričtu bilo jako otvoreno. Današnji aktivisti si moru teško predstaviti, u kakvi okolnosti se je u ono vrime mislilo i djelalo. «Visoka politika» uz tadašnje prilike nije bila aktualna, ali osobni prijateljski kontakti su bili jako dobri, a društveni sastanki redoviti. Društvo, zabava i šport uz koncentraciju hrvatskoga študentstva i forsiranje znanja hrvatskoga jezika su bili glavni elementi društvenoga djelovanja.

Samo na rubu htio bi još spomenuti, da su se i tadašnji jugoslavenski «diplomati» mnogo puti umišali u aktualne diskusije, i to u direktni razgovori s dr. Bintingerom i s manom. Pravoda su svi ovi pokušaji bili dugo vrime toliko intolerantni i grubni da su ostali bez svakoga rezultata. (...)

Pokojni Ivan «Džon» Müller,
prije predsjednik HAK-a
(pisao je ov tekst za svečani pis 50 ljet HAK)

OTORENO PITANJE REDAKCIJE (NADALJE SAMO VELIKO ?):

?

Kako bi se HAK razvio, ako bi stvarno bio hrvatski pendant CV-u?
Je ta „srični i zdravi“ cinično mišljeno i komentar prema NS-dobu?

Bio sam predsjednik Kluba u mojoj drugom studijskom ljetu, od zimskoga semestra 1958. do ljetnoga semestra 1959. ljeta. Onda sam dostao štipendiju za študijum u inozemstvu, ter sam prebavio prvo polgodisće na sveučilištu u Sarajevu, a drugo u Zagrebu na slavističkom institutu.

Slika je snimljena u času po mojem predsjedničtvu, odnosno prebivanju u inozemstvu u klupskom lokalnu u Langegasse 29. Na njoj su zastupani s liva na desno Stjepan Šulek, Maja Lukić, Ivo Sučić, Teruška Domnanović, danas Sučić, moja žena, i Bjelko (Ino) Frank. Sve ljudi, s kimi su me vezale ili vežu do dana današnjega prijateljske veze. Ino Frank je nažalost jur mnoga ljeta na pokolu.

Kad si pogledam sliku, dojdu mi spontano na misli mlada ljeta u HAK-u. Tri od petih ljudi na sliki su aktivno sudjelivali u klupskom časopisu *Glasu*, prethodniku Novoga glasa. Stevan Šulek ga je skupa s pokojnim Martinom Prikosovićem osnovao, Bjelko Frank, slikar i pjesnik, objeloda-

nivao je u njem svoje onda avangardne pjesme. Mentor časopisa je bio pater Augustin Blazović, ki je u njem publicirao i neka svoja djela.

Mene je privlikao Glas jur u djački ljeti u Matrštofu. On čas su se morali svi gimnazijalci u tzv. ruskoj coni učiti ruski jezik. Mi smo kot poslidnje godišće mogli još maturirati i iz ruskoga jezika, a hrvatski se je kot slobodni predmet zapeljao na mojoj školi stoprv 1955. ljeta, kad sam jur bio u 7. razredu. Onda smo se upoznali i s novim hrvatskim časopisom Glas. Fascinirali su me standardni jezik i Šulekova lirika. Jedva sam mogao dočekati, da dojdem na študijum u Beč i da se na licu mjesta upoznam s časopisom. I vrijeda sam počeo sudjelovati, ne samo duhovno, nego i tjelesno. Stjepan Šulek je naime šafirografirao tipkane strani, a onda je svaki put pozivao svoje suradnike, pa smo po stoli našega lokalna prostirali čedulice, sastavljući tako pojedine primjerke časopisa. Stjepan Šulek, Nikola Benčić, Martin Prikosović i ja gorljivo smo potrobovali zapeljanje standardnoga jezika u Gradišću i pokazivali na

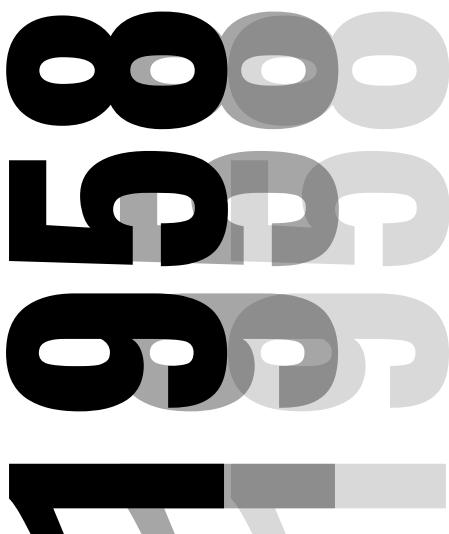
zamudjene mogućnosti u prošlosti. Stoprv kašnje smo vidili, da je naša sredina za takov korak jur preslaba.

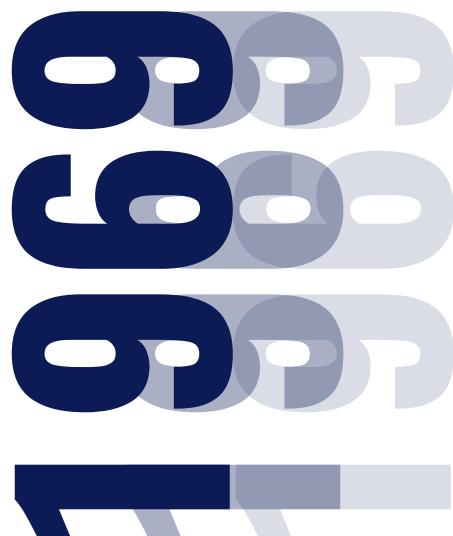
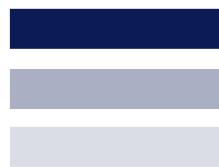
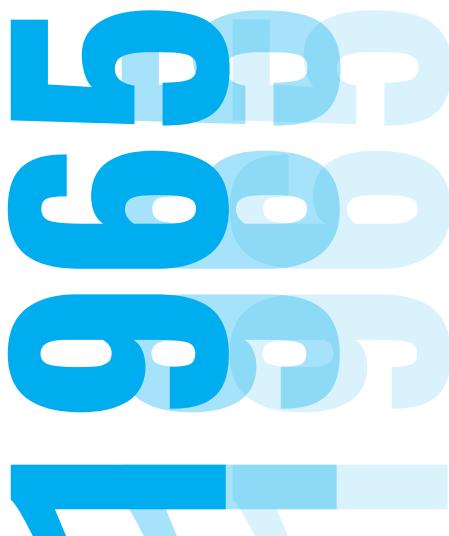
Na kipiće se zrcali vedra atmosfera svečevanja. To je jedna fazeta, ka je bila karakteristična i za ljetu mojega predsjedovanja. Sastajali smo se redovito, barem dvakrat u mjesecu, na zabavne sastanke, zvećega na ples. Držali smo za važno, da se hrvatska mladina iz različnih krajev Gradišća, pretežno studenti, ne zgubu u velegradu, nego da se sastaju i medjusobno upoznaju u slobodnom druženju i prakticiraju svoj jezik. Tu dob su se utemeljile pojedine sekcije u klubu, tamburaška i kulturna. Na ti sastanki su se rastresala onda različna društvena, kulturna i pravna pitanja.

Bili smo, kot se to dostoje za mladinu, vatrene, napredni i agresivni. Još dan danas se divim pokojnom dugoljetnom predsjedniku Kulturnoga društva, dr. Džonu Mülleru, s kakovim strpljenjem i skoro bi rekao s kom „očinskom“ simpatijom je podnašao sve naše napade.

Ivo Sučić

53 1954 1955 1956 1957 1958

1959 > 1960 > 1961 > 1962 > 1963 > 19

HAK 65 - 69 [i posljedice do 74]

Nima dvojbe: Koncu 1965. ljeta počela je na dobroj adresi 1040 Beč, Schwindgasse 14 znamenita nova era. Lokalno i programatično. Društva HAK i HGKD su uselila (od arhitekta Mate Szauera) moderno adaptirani novi dom za Gradišćanske Hrvatice i Hrvate u Beču, ki još danas postoji (Hrvatski centar!).

Korak po korak su ovde uvijek nove generacije Hakovcev dalje/razvijale programatiku i nove ideje za Gradišćanske Hrvate, za njev životni realitet, za opstanak i njeva zakonska prava. Uvijek u duhu vrimena i u kontaktu s drugimi „pro-hrvatskimi“ društvi (tako je onda bila terminologija): s HKD-om i HŠtD-om u Gradišću i HGKD-om. Pritom je HAK uvijek bio kritički, inovativni, reformatorski partner. S druge strani služi HAK donekle i kot personalni rezervoar za druga društva,

kad se študenti po študiju vraćaju u Gradišće.

Manjinska politika: 1965. je bilo prošlo prik deset ljet od Državnoga ugovora 1955., a u austrijskoj politiki se ništa nije gibalo da se realiziraju manjinska prava polag člana 7 za Hrvate i Slovence u Austriji (kasnije pak analogično i za Ugre, Čehe, Slovake i Rome). Stvorili su se oko pitanja člana 7 dugoljetni kontakti hrvatskih društav s Koruškimi Slovenci, kasnije pak i drugi. HAK se angažira za ovu tematiku, ona postane dominantna politička tema za budućih 30-40 ljet. Sve dokle država nije sukcesivno realizirala najvažnije korake: to su Zakon za narodne grupe, hrvatske emisije u ORF-u, hrvatski službeni jezik, Hrvatski Savjet u kancelarstvu, većejezična gimnazija, dvojezična topografija. Pravoda je to bio dalek, žilav i težak put. Ali uspjeh i za HAK.

Konzolidacija HAK-a: Prva ljeta u Schwindgasse su služila unutarnjoj konzolidaciji, opet

najti nove člane, izgraditi internu klupsku svist i kulturu. Predsjednici Petar Huisz i Franjo Palković pokrenu 1966. informativne seminare za hrvatske sridnjoškolce u Gradišću, da im pomažu za studije u Beču i je animiraju dojti u HAK. Bilo je to uspješno. Mnogi mladi dojdu iz svih krajev Gradišća, a interni program kluba doživi visok standard. Isto važno: 1969. ljeta Franjo Palković i Vladimir Vuković pokrenu časopis „Novi glas“ kot publicističku platformu ove nove generacije (nakon ča je prestao „Glas“ ki je izlazio od 1956.-1964. ljeta).

Eksterno djelovanje: • Skupa s HGKD-om poišće HAK 1968. po prvi put Gradišćanske Hrvate u Slovačkoj. Vrijeda se stoga razviju redovite sjednice i veze gradišćansko-hrvatskih društav iz Austrije, Slovačke i Ugarske. Cilj je medusobna informacija, koordinacija i pomoć u narodnom su/djelovanju (napomena: *danas se na novo tru-*

64 > 1965 > 1966 > 1967 > 1968 > 1969

di i crikveno društvo Hrvat S.A.M. za povezivanje).

• Na europskoj razini sudjeluje HAK početno od 1966. Ijeta u organizaciji FUEV (Federalistična unija europskih manjin). Redoviti su do danas sastanki i aktiviteti, u ki sudjeluju mladi ljudi iz različnih narodnih grup u Europi.

Svitski pokret 1968. / Die 68-er Bewegung:

Teme ke su 1968. gibale svit (Vietnam, Martin Luther King, R.Kennedy, študentski protesti u Parizu i u Nijmegen, Praško protuliće itd.) diskutirale su se dakako i u HAK-u. Isto tako protesti u Beču, na univerzitetu i ringu, ki su ali bili slabiji nego u zapadni zemlja. • No te teme u klupskom dje-lovanju 1968. nisu imale prvi prioritet. Protest na cesti je za Hakovce bila privatna, individualna tema. Ki su kanili, su svoje proteste „protiv zastaranim strukturam i establišmentu“ prakticirali u veći skupina, na uniji i instituti. • U HAK-u je 1968. bila aktivna šara mišovina mladih: najveć

ljudi je bilo prez frakcije, neki su bili učlanjeni u CV-u, ÖSU-u, VSSTÖ-u, GRM-u. Najvažnije za HAK oko 1968. nastaje neriješeno „hrvatsko pitanje i član 7 Državnoga ugovora 1955.“ i borba za ispunjenje. To je sve Hakovce povezivalo.

Posljedice iz 1968. do 1974.: Iz razočaranja i jada, da je u Gradišču ispunjenje člana 7 blokirano kroz dugoljetne nepremostive pozicije hrvatskih eksponentov ÖVP-a (Müller) i SPÖ-a (Robak), razviju se u Schwindgasse dvi inicijative i strategije. • Jedni osnuju 1972. društvo KPGH - Komitet za prava Gradiščanskih Hrvatov (braća Rešetarić), oni pravno fundirano, akcionistički i oštro potribuju realizaciju Državnoga ugovora. • Drugi organiziraju 1973. na sveučilištu u Beču velik znanstveni SYMPOSION CROATICON o Gradiščanski Hrvati (Franjo Palković i poseban odbor HAK-a). Cilj je bio da se osloboди pitanje GH iz partijskopolitičke svadje i emocije pak je

postaviti na racionalnu, znanstveno fundiranu razinu. 1974. publicirani su rezultati kot knjiga. Na temelju rezultata simpozija i analize je tribala grupa stručnjakov izdijelati „Program za GH“ u budućnosti. To se nažalost nije stalo.

Ali ovi aktiviteti su upozorili državne organe da je stigla dob pokrenuti realiziranje obavezov iz Državnoga ugovora. Kancelar Kreisky primi 1973. delegaciju HAK-a na konzultativni razgovor, a saveznomu predsjedniku Kirchschlägeru predala je delegacija 1974. prvo izdanje knjige „SYMPOSION CROATICON“.

Franjo Palković

3000
2000
1000
000

To je bilo u krčmi Perušić u Dolnjnoj Pulji.
Na sliki su Olav (Olof) od FUEV-a, Kristijan
Gruber, Dandy i ja.
Razgovarali smo o suradnji HAK-a s Fuev-om, od-
nosno Men-om.
Olav je bio predsjednik mlađe generacije.

Opstanak gradišćanskih Hrvatov usko skupa visi
s Crikvom i s farniki. Bez svih i (na narodnom
polju) aktivnih farnikov denas sigurno ne bi bilo
naše male narodne grupe.

Kot farnik i hrvatski aktivist stojim u dugom redu
poznatih farnikov:

Miloradić, Ignac Horvat, Augustin Blazović, dr
Jakšić, Jandrišević, dr Stubić, dr Geošić itd.

Ne pozabimo na peldu na farnika Jošku Palko-
vića, ki je u svakoj fari, kade je djelovao, osnovao
ili inicirao tamburašku ili kazališnu grupu, iako
sam nije bio muzičar.

Kot farnik sam poslan, da živim s narodom i med
narodom. Tako smimo aktivnost u narodnom po-
gledu isto viditi kot volju Božju.

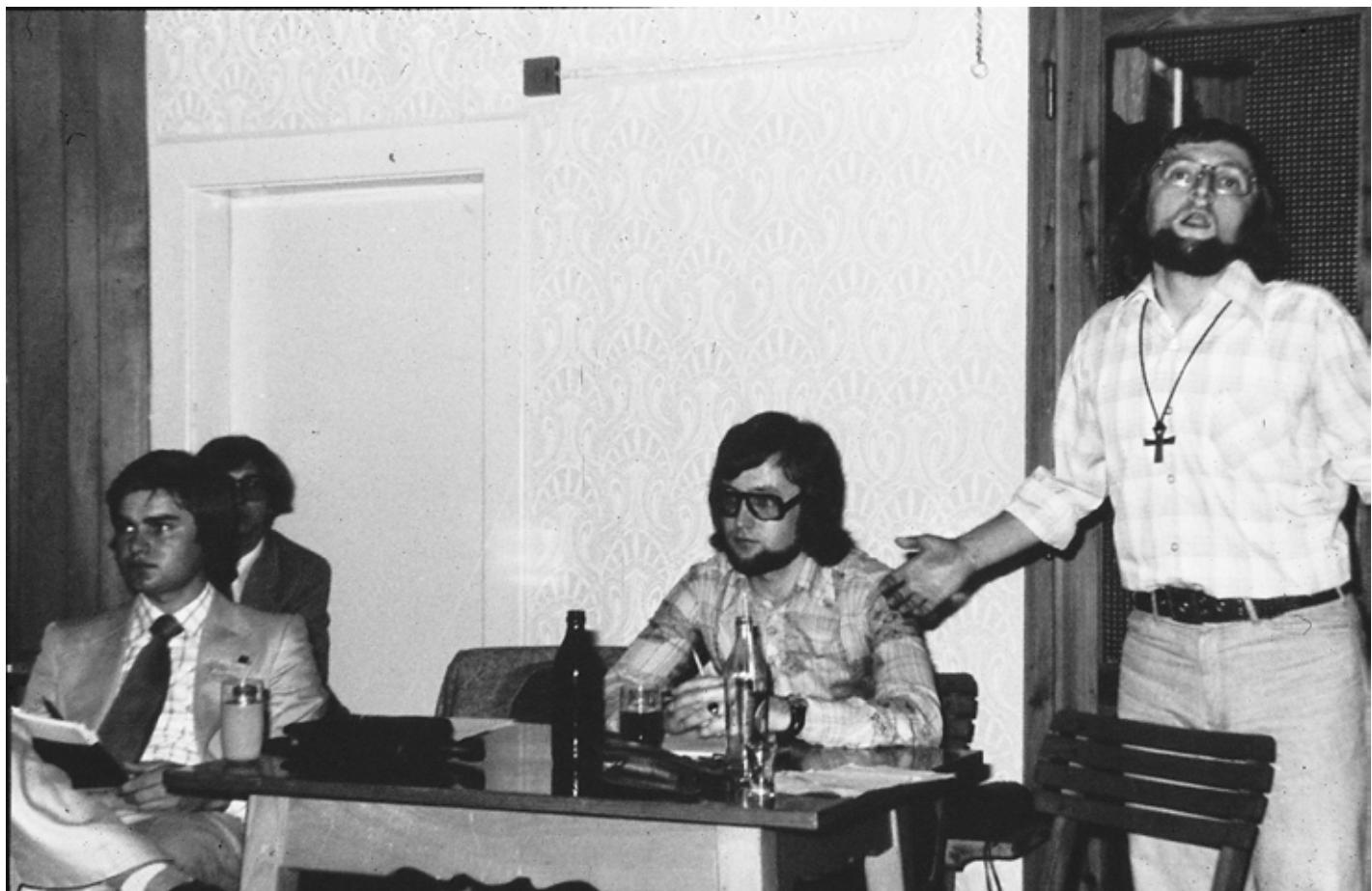
Nažalost sam jedan od zadnjih hrvatskih farni-
kov, ki vidu tu zadaču i ta nalog Gospodinov.

Blagoslov
Branko Kornfeind

1970 > 1971 > 1972 > 1973 > 1974 > 1975

6000
5000
4000
3000

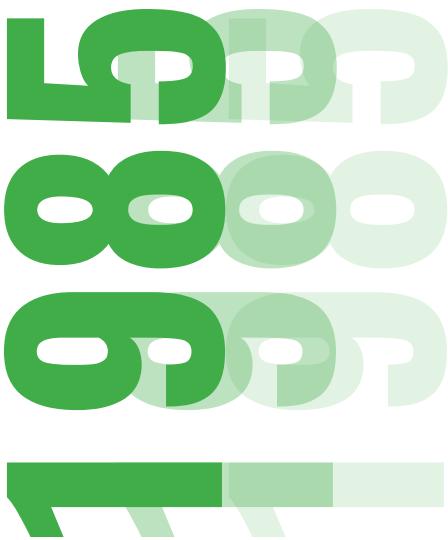
75 > 1976 > 1977 > 1978 > 1979 > 1980

Jurica Čenar, koga vidimo ovde pred mikrofonom pri četvrtom Danu hrvatske mladine 1976. ljeta u dvoru krčme Sitter u Uzlopu, uprav drži svoj prvi javni govor kot predsjednik HAK-a. Samo nekoliko dani ranije ga je generalna sjednica HAK-a odibrala za novoga predsjednika. Naslijedio je Tibora Jugovića. U Uzlopu je predsjednik Čenar govorio o novom Zakonu o narodni grupa, ki je vlada pripravljala, kot i o predvidjenoj brojidbi posebne vrsti. HAK se je bio onda, za razliku od HKD-a, jasno pozicionirao. A to je pokazao i pri Danu mladine. Odbi-

jao je novi Zakon o narodni grupa kot i posebnu brojidbu s argumentom da zakon skraćuje prava, ka su Hrvatom zagarantirana u članu 7 Državnoga ugovora iz 1955. ljeta. Jurica je govorio, da to nije Zakon za narodne grupe nego zakon protiv Hrvatov i Slovencev. Kako pravilno je HAK 1976. ljeta argumentirao, je Ustavni sud potvrđio jedno desetljeće kašnje (1987. ljeta), kad je ukinuo jedan dio Zakona o narodni grupa i omogućio hrvatski službeni jezik.

Posebnu brojidbu je HAK isto odbijao s argumentom, da po članu 7 manjinska prava nisu

vezana uz određen broj ljudi u nekom selu i da je u Gradišcu poznato kade živu Hrvati. A tako nije potrebno brojiti je kot kakovo blago na paši. Ove argumente HAK-a je pri Danu mladine u Uzlopu potvrđio i časni govorač Peter Kreisky, sin ondašnjega kancelara Brune Kreiskyja, ki je zauzeo on isti mikrofon, koga vidimo na ovoj sliki, ku je snimio Anton Leopold. Mladi Kreisky se je onda solidarizirao s borbom HAK-a protiv Zakona i brojidbe i se tako protivio očevoj politiki.

Najvažnije - koga vidimo? Na sliki na graničnom prelazu u Klipahu poznam slijedeće lude:

S liva na desno, odzad: Martin Gieler, Regina Palatin, Ljuba Palatin (tada još Wild), Elica Blum-mager (tada isto još Wild), Franc Schuller, Walter Domnanović, Marko Sučić.

Najprije moja malenkost s motanom (vuclanom) cigaretom u ustima, nepoznata ženska u plavi hlači,

Stanko Horvath, Eva & Katarina Tyran(?), a Petar T. je vjerojatno napravio sliku, njegov bicikl stoji na sami. Da, mladi, vitki i feš smo bili, a glave punе vlasi ...

Akciju smo - mislim - priredili u vezi s Danom mladine u Cogrštofu 1985. Ijeta, a zvala se je „Prikgranična Štafeta Prijateljstva“. U ti ljeti smo i sa strani HAK-a počeli gajiti kontakte k Hrvatom u Madjarskoj i Slovačkoj. Ada smo organizirali putovanje bicikli iz Klimpulu u Koljnof. Prometna je tada na ti cesta kumaj bilo, na granici smo

carinarom bili sumljivi pak su nas Madjari dosta
dugo kontrolirali.

U Koljnofu smo se družili s mladimi iz sela, popili par špricerov pak smo se vrnuli.

Spominjam se, da je Marko Ilijć, študent iz Hrvatske, njega na sliki zakriva ta ženska u plavi hlači, kolidirao s nekim drugim sudionikom pak si je ogulio lakat i čelo. A moja žena Ljuba se spominje ovako: „...skoro svi ste imali moderne brze bicikle, samo ja sam imala staro, „hinig“ kolce, pak nisam dospivala za vami, jedini Marko Sučić bio je toliko kavalir, da me je nekoliko puti rivaо, kada je išlo pod brig ...“

Jandre Palatin

1981

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

Čini mi se, da je to bilo na takozvanoj „karavani prijateljstva“, ka se je održala svaki ljeti dan na Duhe u nekom gradu Hrvatske, kamo nas je pozvala tadašnja omladina bivše Jugoslavije. Gostovali smo u Čakovcu, Zadru, Rovinju, Trogiru, Splitu i u drugi predivni mjesti Hrvatske. Uživali

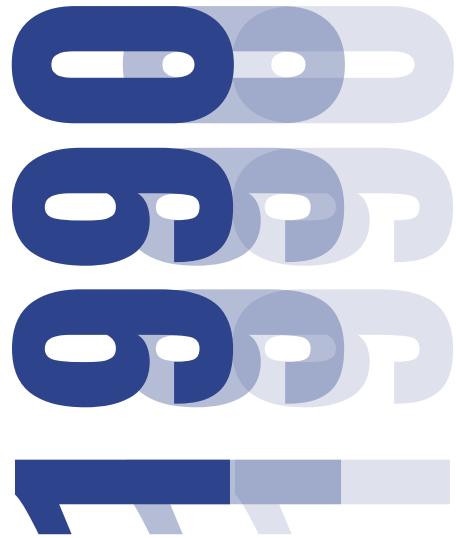
smo gostoprимство stare domovine, sprijateljili smo se s našom «dalnjom rođinom» a uz dobru ribu i črno vino pjevali smo do rane zore. Nikada neću забити koncert Brujev u Zadru, kade su velikoj, oduševljenoj množini jačili «Koliko smo, to smo, Hrvati smo!» Sve to u dobi, kada je vladao komunizam! Očividno smo si mi mladi Gradišćanski Hrvati smili dozvoliti, ča domaćim

nije bilo dopuščano. Naravno smo imali i mnoge razgovore s političkim zastupnicima, kade smo im opisivali manjinsku situaciju u Austriji i je prosili, da nam pomoru u našoj borbi za ispunjenje člana 7 državnoga ugovora. Nezaboravljiv je i trenutak, kada smo u tihoj noći, pod zvjezdanim nebom, u barki nasred morja jačili «Ribar plete mrižu svoju». No i u naši misli i srca su se plele mriže ... Ali to je druga priča :-)

Stefan Roth

?

Zač se je zgubila ta povezanost
Gradišćanskim Hrvatom prik granic? Smo
isti? Imamo iste gole? Ili su u medjuvrivremenu
drugi (politički) uvjeti na tom krivi, da si
nismo tako blizu?

Ako se tako gleda kroz sve te kipice seoskih tablica, se čudakrat i vidi jednu osobu, ka nija bila u HAK-u aktivna, ali do dandanas u politiki – pitali smo, kako je tada bio stav prema tablicam.

napredak za austrijske narodne grupe, a osobito za Gradičanske Hrvate. U tom smislu sam svenek nanovič podupirao akcije HAK-a. Zbog toga su me ponekad unutar vlašće stranke kritizirali, npr. zbog postavljanja dvojezičnih se

kad je Republika Austrija za svakoga vidljivo priznala svoje narodne grupe. Osobito nas veseli, da nigdor nije umazio niti uškodio seoske tablice. One su danas od sebe razumljive i istovremeno predstavljaju u sve već nemirnom svitu vidljiv

1990

1991

1992

1993

Ovo je pismeni odgovor Nikija Berlakovića:
Za jednoga političara je važno, da je autentičan.
Zato sam u svim svojim političkim funkcijama priznao da sam Gradičanski Hrvat. Kroz te funkcije sam dobio mogućnost, ku sam i koristio, da postignem

*oskih tablica. Ali čovjek mora ono, od čega je osviđaćen, i argumentativno zastupati.
Postavljanje dvojezičnih seoskih tablica u Gradiču i u Koruškoj nije bilo samo zbog toga od važnosti, kad se je realizirao Državni ugovor, nego i zato,*

znam, da ljudi različnoga jezika i kulture moru skupa živiti u miru.

Niki Berlaković

1994

1995

1996

1997

1991. ljetu. Dan mladine u Jandrofu. PAX-i s novim programom i dvimi mladimi jačkaricami! Kako smo bile vesele da smo mogle nastupati kot predgrupa Prljavoga kazališta, prem uzbudjenja zbog prihvaćanja vlaščih jačak. I veljak dva nastupe - petak i subotu. Senzacija!

Putor je vaj, Telefon, Kunci i čuda drugih vlaščih kompozicijov je stalo na programu „PAX-ov s Kristinom i Karinkom“. Prem nepoznatih jačak je odziv sa strani publike bio jako pozitivan, samo prekratki vlašči program nas je konačno prisilio da ga proširimo zbog nastupov na hrvatski bali na ki smo igrali do rane zore.

Još nismo ni bile osamnaest kad smo nastupale na tom - za nas TAKO velikom - eventu. I to veljak u Slovačkoj! Kade pred tim još nikada nismo bile! Pred tridesetimi ljeti za nas još putovanje u nepoznat svit...

Da smo bile „prve front žene“, veli Novi glas 2018. Prve? Ne, to ne bi rekla. Zato je zvijezda

Core presvitlo svitila. Još malo nezrele i sramežljive jačkarice? Da, to bi potpisala! Zato i naš upliv na Gradičanske HrvatICE nije bio bogzna kako velik. Još ni same nismo bile razvijene ličnosti ke su stale „svojega muža“! To je stopr došlo ljeta kašnje.

Jedno smo ali kod nekih mladih žen na svaki način prouzrokovale: nenavidnost! Dost divojak bi bilo rado zauzelo naše mjesto, to je bilo očividno. „Mr PAX-i su i sada još dobri, ali najbolji su bili kad ste si VI još jačile!“ Ne znam koliko puti sam to u prošli ljeti čula. Čuda puti. Vjerljatno iz nostalгије za prošlimi časi... Zanimljivo je da su to svenek samo muži rekli. Ne bi zato pitanje sa strani Novoga glasa tribalo glasiti: „Kakov upliv ste vi dvi imale na muže onoga vrimena?“ ;)

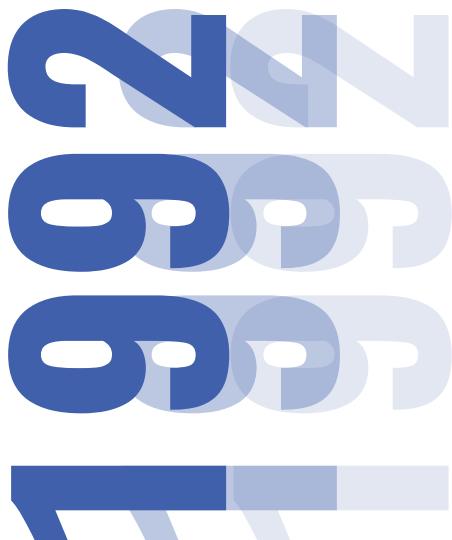
Bilo kako bilo. Svejedno kade se sastavi izložba o Danu mladine (a sada povijest HAK-a) - svaki put smo Kristina i ja u svoji zvanaredni hot pants ili bijeli kljati za viditi ke sada gledam kot mla-

denci grih, ki su ali ončas bili super trendy. Škoda da je to sve ča je od nas ostalo. Ali ne - dost puti čujem na GRAJAM-u dite ko interpretira Kristinu kompoziciju „Kad ćemo se prebuditi“ i se nasmišim da si je uprav NJE jačku zibralo. Škoda da je to -s cijele kazete s vlašćimi kompozicijami - bila jedina jačka ka se je ončas u krugu muži probila i objavila na CD-u. Moguće da bi denas imale već jačak ke bi mlade divojke interpretirale ako bi se bili ženski glasi ončas ozbiljnije zeli ... Ovako ostaju samo hot pantsi i bijeli kljati u uspomeni.

Karin Gregorić

DAJTE IM PINEZ ZA SNIMANJE.
TO KANIMO ĆUTI!

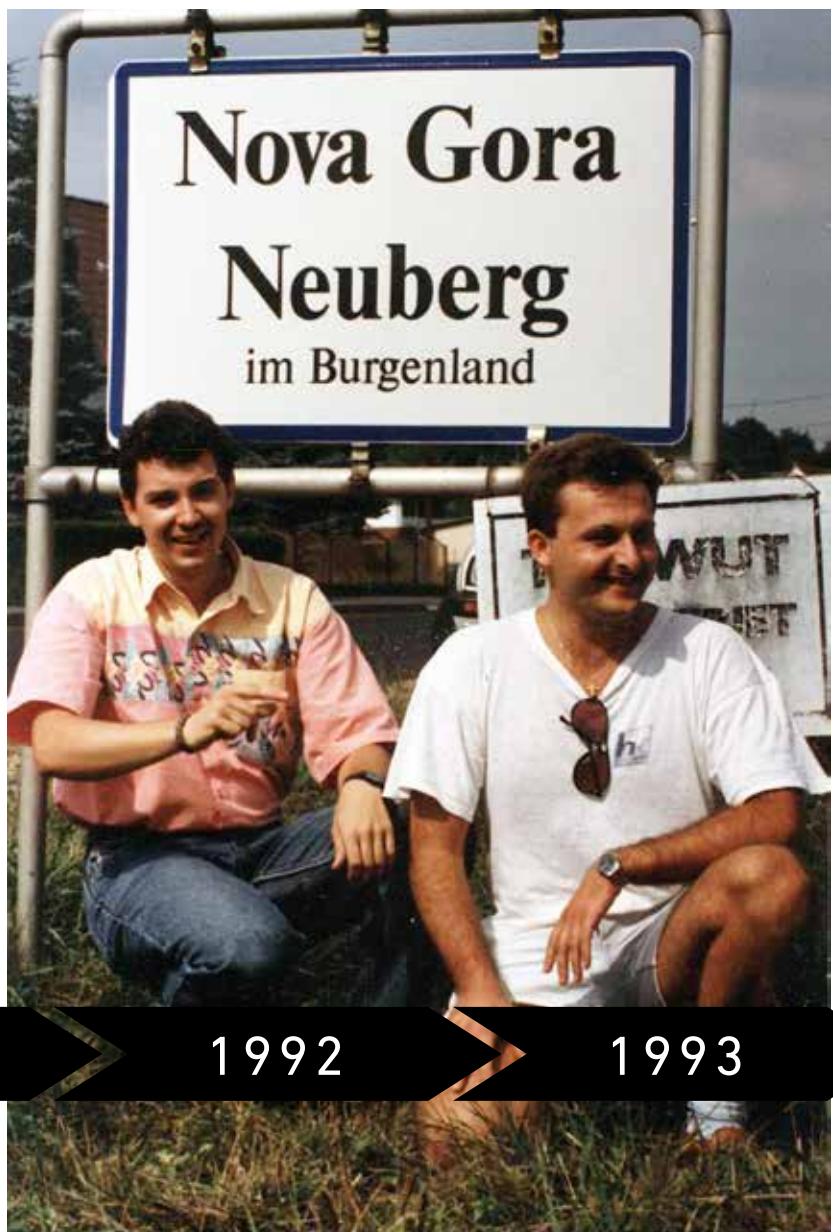
Pri danu mladine 1992. u Novoj Gori je odbor Hak-a priredio do tada najuspješniju akciju u vezi dvojezične topografije. U tradiciji akcionizma 1970-ljeti je odbor Hrvatskoga akademskoga kluba početo od Dana mladine 1987. u Mjenovu do konačno 1999. u Malom Borištu organizirao različite akcije za

1990

1991

1992

1993

javnost u vezi dvojezične topografije. U prvoj fazi smo si sami napravili seoske table iz kartona i je ubiševali na vikend Dana mladine pod originalnu jednojezičnu seosku tablu. U Novoj Gori smo išli korak dalje. Mi smo dali nalog napraviti originalnu dvojezičnu tablu na naše stroške i akciju ofenzivno medijsko najavili. Pokidob je akcija bila pravno malo hakljiva, jer smo morali jednojezičnu tablu sminiti s dvojezičnom i tako prominiti prometne značke. Zadobili smo tada dvi zastupnice Zelenih u parlamentu Marijanu Grandić i Tereziju Stojišić, da one izminu tu tablu, jer one su imale parlamentarni imunitet. Medije i policija su pratile tu akciju. Davali smo izjave za različite medije. Mediji su o tom izvješća-

vale. Situacije je bila dosta nategnuta, jer su i neki građani Nove Gore tu akciju oštro odbijali i protestirali. Cilj dobiti medijsku pažnju smo dostignuli. Postavljenje dvojezične seoske table pri Danu mladine je bila čak i tema u plenumu u narodnom vijeću u parlamentu u Beču. Zastupnik Narodne stranke, Pavao Kiss u pri takozvanoj uru pitanja (Fragestunde) pitao tadašnjega kanclera Vranitzkoga ča on o tom misli. Vranitzky je onda rekao, da je o tom čuo i da se ta tema mora nekako riješiti. Tim se je HAK-u ugodalo staviti dvojezičnu topografiju u središće manjinske politike i mi već nismo pustili tu temu do konačnoga oficijelnoga postavljenja dvojezičnih seoskih tablica u 2000. ljetu. Uz ostalo je kancelar Vranitzky ljeti dan kasnije to spomenuo u razgovoru s manom, kad sam s njim u dvorani parlamenta razgovarao za temeljnju subvenciju za izgradnju projekta „Hrvatski centar“. Zanimljiva i dosta intenzivna je bila diskusija pri tom Danu mladine med ljudi iz sela i gosti Dana mladine. Došlo je i do politiziranja te teme unutar narodne grupe. Nepoznati počinitelji su nam tu tablu prik noći

od subote na nedjelju ukrali, tako da je ostala samo prazna škulja. Ja kao ondašnji predsjednik sam u ime HAK-a prijavio policiji odnosno kotarskom poglavarstvu tu kradnju. Po nekoliki mjeseci sam dobio poziv od policijskoga komisarijata Favoriten u vezi s tom tablom. Mislio sam da ćedu me pitati kao svidoka. Kad sam došao na ta termin su me čekali tri policijski juristi i me stavili pod juristički i psihički pritisak da odmah potpišem pripravni protokol, da sam ja sam ukrao tu tablu. Tim su kanili ta otvoreni slučaj elegantno riješiti. Kad sam rekao, da je to absurdno, jer su nam ukrali našu tablu, a ne da smo si ju sami sebi ukrali, su mi grozili, da će to imati posljedice za mene. Naravno nisam ništa potpisao. Uz pomoć parlamentarnoga jurista Zelenoga kluba u parlamentu je to sve zaspalo. A po osmi ljeti smo konačno dostigli cilj. Od onda imamo u Gradišcu dvojezične seoske natpise.

Manfred Čenar

BRUJI u Frakanavi-1993

Na prvi pogled ne bi rekao, da je ova snimka jur 25 ljet stara. Stopri na drugi vidim, da još imam vlase na glavi, ada mora biti jur pred ljetom 2004., kad sam se konačno odlučio razirati sve to, ča još na glavi raste. OK, urednik mi veli, da je bio DM u Frakanavi. To je ada bilo pred 25-im ljeti.

25 ljet, to je razdoblje, ko igra u človičjem životu veliku ulogu:

25 ljet star: konac podupiranja študentic/-ov sa strani obiteljskoga odiljenja u ministarstvu,
25 ljet oženjen : srebrni pir, još jednoč toliko – zlatni pir.

Ali ostavimo sada razmišljanja o starosti i pogledajmo si emocije u slici. Svaki frontmen jedne rokgrupe pozna ove momente: najednoč čutiš da tvoje pjevanje već nije potribno, publika je preuzeila glavnu ulogu i slijedi za muzikom u našem ritmu, a to je ritma „krowodnroka.“ Onda je najbolje predati mikrofon, ta instrumenat vlasti, narodu i uživati te rijetke momente oduševljivanja publike i primiti to kot nagradu za tisuće ure truda u prostorija za probanje u bog zna kakovi tamni i vlažni pivnica.

Pred 25-im ljeti su BRUJI bili u vrlo uspješnoj fazi svojega djelovanja – po plasiranju jačke

„Tambure“ 1989. ljeta u austrohitparadi su slijedili nastupi u Parizu, Saarbrueckenu i Nuernbergu, 1990. ljeta je izašla ploča „DAHAM“. Dok smo u 80-i ljeti samo sporadično bili pozvani s našimi koncerti u hrvatska sela Gradišća, se je to sada preokrenulo. Jačke „Šuševe“, „Milena“, „Schwarzer Flieder“ su se jur našoj mladini bile tako zavukle u uho da smo pozvani na sve već nastupov ne samo u tudjini nego i doma. Ljeto dan po ovom nastupu u Frakanavi smo počeli snimati naš CD „Simo-tamo“, ki je po mišljenju

čuda Bruji-fenov vrhunac dotadašnjega razvijenja Brujev.

Danas, nekoliko dan po fenomenalnom 15-ljetnom jubileju Elektrikerov u KUGI, sam video prve slike o toj fešti: publika tanca i jači u najboljem raspoloženju pri takozvanoj „krowodnrok-muziki“! Falu mi riči...

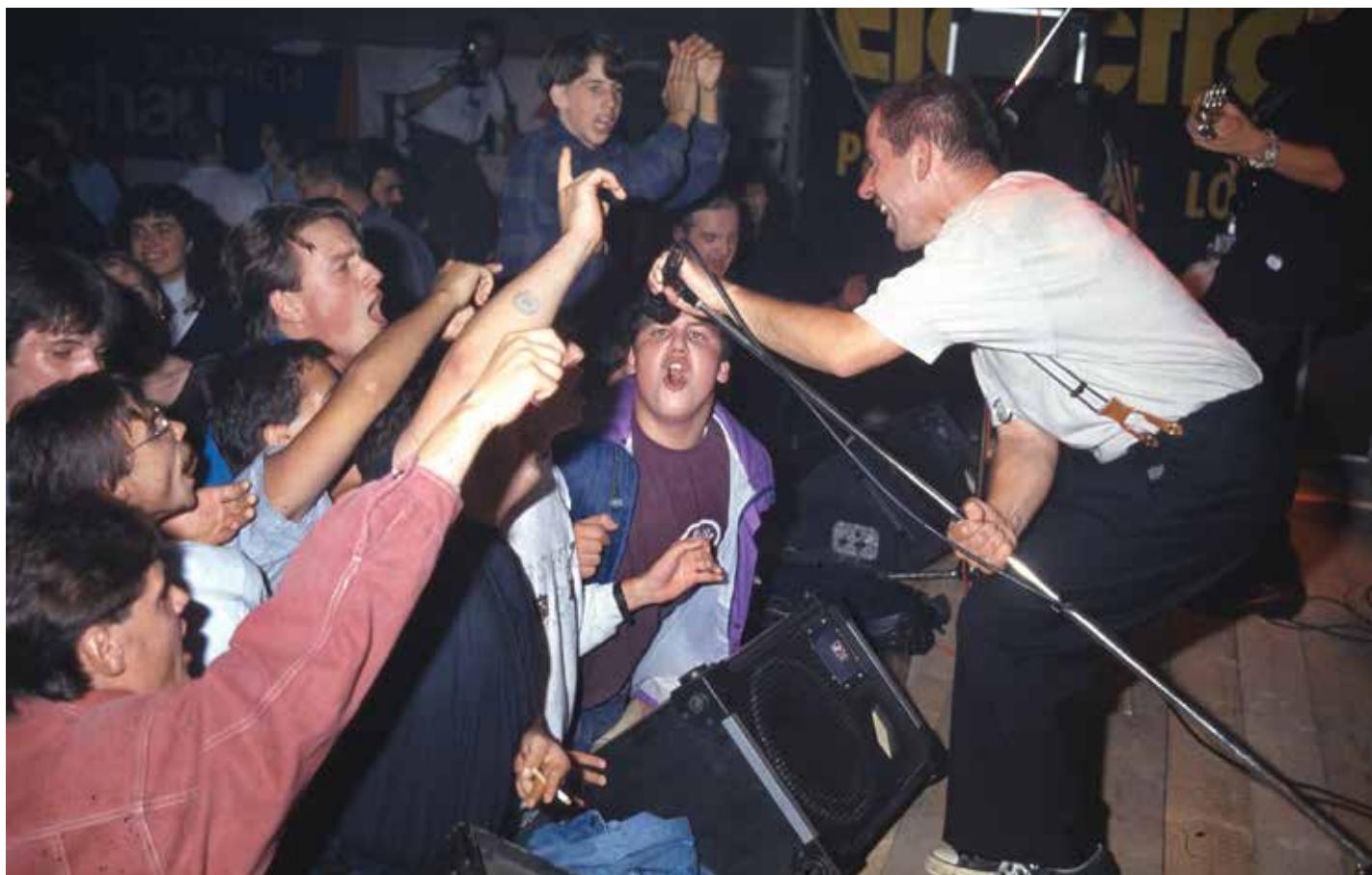
Joško Vlašić

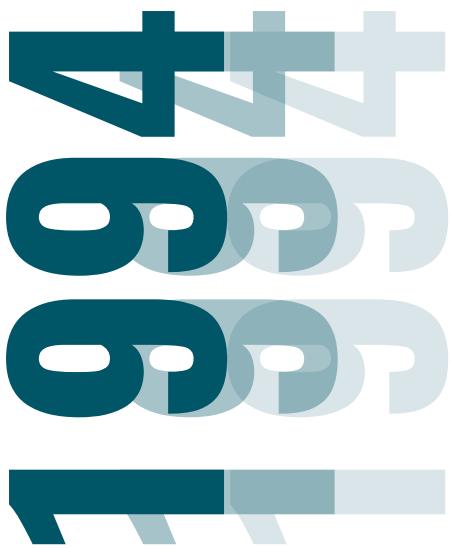
1994

1995

1996

1997

HAK je organizirao 1994. ljeta po prvi put Dan mladine u Cindrofu. Skupa s domaćimi suorganizatorima našli smo lipo mjesto i sve tako priredili, da more mladina tri dane poštovno svečevati i muziku uživati. Tema ka nije smila faliti pri fešti je bila manjanje dvojezične topografije – a posebno seoskih tablica. U Novoj Gori se je izminila jednojezična tablica. U Frakanavi smo postavili svoje tablice, ke su bile postavljene na suprotnoj

strani originalnih tablica. Svi su se pitali: „Ča će biti sad u Cindrofu?“

Znamo da je politički stav u Cindrofu prema seoskim tablicama i drugim vidljivim hrvatskim natpisom bio jako negativan. Nije bilo hrvatske riječi pri javni govoru političarova. Jur sama ideja organizirati Dan mladine u Cindrofu je bila neka provokacija. Situacija je bila ada jako napeta.

Ondašnji načelnik Prior je bio u velikom strahu, da će doći do postavljanja tablica i do nemira i zbluda u selu. A to je bilo HAK-u sa strani općine jasno signalizirano. Političke akcije u ta smjer se uopće neću tolerirati.

Tribalo nam je najti novi put postaviti vidljiv znak protesta, da tablica još nimamo. Potrebno je bilo najti alternativu, kako prešporiti domaćim organizatorom velike poteškoće po Danu mladine i omogućiti trodnevnu feštu prez da javne institucije napravu probleme.

Na petak pod vedrim nebom imali smo pak otvaranje. Dali smo načiniti orijašku tortu s nimškim i hrvatskim imenom sela i ju predstavili javnosti. Govori pri otvaranju su potvrdili ponovno naše

potribovanje za dvojezičnom topografijom. Dodatno smo si pozvali mladinu iz inozemstva, da se našim ljudem veli, ča jur sve postoji za manjine u Europi. Pri otvaranju je predsjednik MEN-a posebno naglasio, kako važni su vidljivi znaci dvojezičnosti za očuvanje identiteta manjinske zajednice.

Moralo je još nekoliko ljet minuti, dokle se je javni stav ukupno poboljšao. Stoprv u januaru 2001. ljeta - pol ljeta po postavljanju tablica - je Prior priznao i uvidio da je strah pred skidanjem tablica, takozvani Ortstafelsturm, bio neopravдан 1. Ljudi su otvoreni nego si to političari predstavljaju.

Joži Buranić

¹ <https://derstandard.at/442799/Zweisprachige-Ortstafeln-im-Burgenland-Nema-Problema>

¹ Landtagspräsident Walter Prior (S),, stellt klar: „Ich war nicht gegen die Aufstellung, sondern habe ein bisschen Angst gehabt. Mittlerweile hat sich herausgestellt, dass die Angst unbegründet war, dass es wie in Kärnten seinerzeit zu Schwierigkeiten kommen könnte.“ - derstandard.at/442799/Zweisprachige-Ortstafeln-im-Burgenland-Nema-Problema

1992

1993

1994

1995

? Kad su te table konačno stale,
ste se jako napili?

Super kipić! Ta divojka s malim ditetom – to sam ja kot sam jur za NG 2/2018 pisala. Onda sam bila mlada majka, a ljetos je ovamali za šankom stao :)))

To je za me stvarno velika razlika: Onda sam bila 23-ljetna, mlada majka, još ne u glavnu organizaciju involvirana - sada sam bila „šefica“ fešte i tajdne odnosno misece dugo zauzeta organizacijom Dana mladine.

Ča se nije preminilo: Ja sam bila sve tri dane na Danu mladine.

Onda smo imali šator u kupališcu - sada smo bili u staroj jahaonici (ovde je ambijent lipši bio).

Onda su bile seoske tablice još sanja odnosno samo turta - sada stoju jur 18 ljet.

Onda smo i nedjelu k noći muziku imali - sada je po folkloru bio oficijelni konac.

Onda smo imali „luna-park“ pred šatorom - sada su se prodavali „šećerna vuna“ i cake-pops.

Onda je krčmar kuhao - sada je tamburaš Šime bio šef kuhinje.

Onda su „Gazde“ imali prvi nastup u Austriji - seda su stari zeci „Prljavog kazališta“ publiku oduševili.

Onda su nam mladi „Bruji“ zakurili - sada su jur malo zreliji „Bruji“ na pozornici skakali.

Judith Jaidl

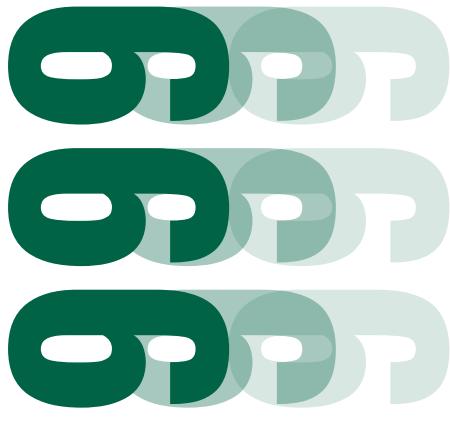

1996

1997

1998

1999

Hakovska seoska tabla u Malom Borištalu

Uljetu 1999. smo se mi Hakovci (po maloj pauzi) odlučili, da prilikom DM u Malom Borištalu opet napravimo akciju u vezi s

dvojezičnom topografijom i da postavimo dvojezičnu seosku tablu, slično kod 1993. u Frakanavi. Kanili smo ponovo tematizirati kazu, da ne zaspri diskusija.

„Naša“ tabla je izgledala kao originalna, jedina razlika je bio črljeno-zlati rub – po gradišćanskoj zastavi. Austrijanske seoske tablice imaju plavi rub, tako da se te table s „krivom“ farbom obruba moru u pravnom pogledu definirati kao „Werbe-tafel“ – u razliku od Nove Gore (vidi članak o DM-u

u Novoj Gorici), i nije došlo do poteskoć. Koncu 90ih ljet se je politička klima prema postavljanju dvojezične topografije jur znatno minjala. Bilo je jasno, da je samo pitanje vrimena da se to fundamentalno pravo konačno mora ispuniti i realizirati. Zato se je i politika rado kazala pri takovi prilika, iako je u prošli desetljeća ignorirala prava Gradišćanskih Hrvatov.

Jedno ljeto kašnje, u juliju 2000. su se konačno postavili dvojezične seoske table u Gradišću. Dugo smo na nje morali čekati (prem da u neki seli još falu).

Hakovsku tablu u Malom Borištalu si morete još danas pogledati, ona je jedini vidljivi relikt hakovskih akcijev u vezi s dvojezičnom topografijom. U Frakanavi su „našu“ tablu odstranili s argumentom, da sada ionako postoju dvojezični natpisi.

Silvija Rešetarić

2008

2008. ljeta je va chatroomu na cyberkrowodn web-stranici - va takozvanoj "krčmi" počela debata prik toga, jeli si električari po 5 ljet postojanja endlich smidu na dan mladine igrat. Diskusija je bila jako emocionalna i protagonisti su pod folišnom imenu pisali njovo mišljenje. Med njimi "intimfrizer", "globetrotl", "schwedenbombe", "Maniimagnajzdonaglav" i drugi. Na to je Benc na cyberkrowodnstranicu postavil online-umfrage o nastupu, ljudi su bili pro električari i končno se je želja ispunila, električari prvi put

live na DM. A to u Filežu. Znamda još neki detalji k nastupu:

Nij lako od početka osvidočit lude od vlaščih jacak - činjenica: kad smo si „ružo“ je najednoč bilo pred pozornicom puno. A kad smo opet naše jačke igrali, su svi najzad na budl, zvana „naši“ ljudi, naravno. Med timi je bilo svenek par „nimcov“ ki nisu oš i rič razumili, ipak su došli na DM samo zbog nas.

Heast na DM u Jandrofu 2009 smo isto igrali, na to se već neznan spomelno spomenut leida. Samo da smo na dan pred tim igrali Ebreichsdorfi na Stotfesti pak je bi likter extrem nabomban pak već nij mogal Schlüsselloch najt da nam otprije Rothaus kade su bili pinezi! HAHA

Koljnofi 2014 je bil gig jako fett, Zeichmanni su došli na minutu od veselja, zbog toga smo tote bili svi va Onzugi. Irgendkada kod koncert sam zaviknul: "Si zna ki od vas Plava Pamet na gitari??" Andi je ruku zdignul pak je veljek skočil na pozornicu, tr si je ju s nami! Ljude su neg tako zivali!!

Na Diskusiji 2015. sam predložil da se jime Dana Mladine preminji va "Dan hrvatskoga šlagera". Sigurno to je provokacija ali ja sam oš svenek toga mišljenja da se kod nas čuda premalo gaju gradiščanske jačke, pred svim va zabavnoj mu-

ziki. Ako mi jedna grupa ka igra za zabav veli Elektrikere si mi nećemo igrat, to potpuno razumim. Kod zabave se (mora) imat sigurnost da se mužika ljudem vidi, i da publika jačku pozan. Ali tije grupe ne igraju oš i jednu jačku od Brujev na primjer, to je već neg čudno. Ako si jigras „Fledera“, „Nema Problema“ ili „Milenu“ (to su kod nas jednostavno Hiti) va bilo kakvom selu od Novoga Sela do Pinkovca, će si svaki va publiki znat od prve do zadnje riči sobom jačit.

Mi imamo tako čuda zvanarednih narodnih jačak, ali i jače kije su komponirali naše Rock/Pop grupe se uopće ne pravaju sranjat: Paxi, Marice Igrališće, Zetori, Turbokrowodn, Kacavida ili Stara Škola i vije grupe su hite napisali. Na fešti električariv 8.12. va Kugi, smo dokazali, da se more jedna cijela noć s našimi vlaščimi gradiščanskimi produkциjami naputi. A kad smo zabirali jačke za Krowodnrock-Allstars-Program se uopće dugo nismo mogli odlučit kije jačke ćemo igrat kad je jih jednostavno tuliko dobrih. Zato vas prosin ljudi, nekate nas ignorirat! Krowodnrock is still alive!!

Marco Blascetta

More se na takov način pisati članak bez da se zgubi razumljivost? Lingvisti objasnite nam još jednoč zač je ne/važno imati standardiziran jezik.

2000 > 2001 > 2003 > 2004 > 2005 > 20

Ki prava još facebook?!
Morete prosim ki opet početi s timi Cyberkrowodi? To je morao biti stokrat važniji medij nego je Novi glas. Mi ćemo koristiti nickname petarljubimote.

Srijedu, 15.6.2011. su Hakovci u suradnji s različnimi koruskošlovenskimi mladenačkim organizacijama pozvali na demonstraciju protiv novele manjinskoga zakona. Ova ideja se je rodila po konferenciji za novinare ka se je održala 8.6.2011. u Café Landtmann u Beču. Bila je krajna dob da se i od strani mladine poduzme ča protiv ove nepravice i da se pokaze da ovo postupanje prema manjinam nije za akceptirati. Ne more se mučati ako se manjinska prava a tim i ljudska prava gazu nogami!

Nije bilo čuda časa jer su političari čim friže i čim manjim otporom pokusili zaključiti zakon. Pri ovom su prekršili običan postupak dlučenja novoga zakona, a sve je spalo još i u jedan čas, kade bi marljivi študenti morali siditi doma pred knjigami... No bilo kako bilo, moralno se je ča učiniti! Tako su se organizatori u jednom tajednu jako intenzivno bavili pitanju ča se zapravo sve triba za ovakovu demonstraciju.

Riješilo se je pitanje kako pozvati lude na demonstraciju: načinili i dilili su se letki, pozvinice su se razislate, ljudi su se pozvali prik facebooka, e-maila i tako dalje. Informacije su se slale na manjinske i većinske medije, ali većinske medije se nisu posvetile niti minutu ili rijetko

06 > 2007 > 2008 > 2009 > 2010 > 2011

našoj tematiki. A da naša pozivnica nije ni uspila u prinos „Kada kamo“ to nas je ne malo čudilo i razočaralo...

Ali dalje su tekle pripreme i tako se je moralno premisliti kade čemo održati demonstraciju? Prvi plan je bio demonstrirati direktno pred parlamentom, ali to nije dozvoljeno dokle je u toj zgradi sjednica Narodnoga tanača. Tako se je moralna izdjelati staza ka je najmanje 300 metar odaljena od Parlamenta. A to sve se mora narančno dogovoriti s policijom, potpisati se moraju različni dokumenti, preskrbiti se moraju dozvole, itd.

Kad je to pak sve bilo izdjelano, su se načinili plakati, transparenti, premisli su se slogeni, nabavio se je generator... Nijedan si ne zna predstaviti koliko djela stoji farbanje jednoga velikoga transparenta dokle to nije sam načinio i kako on ki farba potom izgleda!

Konačno je došao dan demonstracije. Manja delegacija demonstrantov je priredila protestnu akciju u samom parlamentu. Na galeriji su otvorili dva transparente s natписima „Artikel 7- Unser

Recht“ i su strovašili letke doli na zastupnike. Strache, ki je kratko potom bio na redu sa svojim govorom je demonstrante držao za zastupnike socijalističke mladine i im je svitovao da se prvo pominaju sa Socijaldemokratskom strankom prlje nego ovakove tujkavosti djelaju.

No, policija je friško završila ovu akciju i dostali smo pineznu kašigu. U 13.30 uri su se prvi demonstranti sastali na Ballhausplatzu, sjedištu Savezne vlade. Pol ure kašnje je počeo ophod po Ringu, Mariahilferici i ulica 7. i 8. kotara na kom je sudjelovalo ukupno oko 150 ljudi, uglavnom gradišćanski Hrvati i koruski Slovenci. Iz Celovca se je još i bus dovezao i donesao nekoliko demonstrantov. Na transparenti su stale parole kot "There is something rotten in the state of Carinthia", "Člen 7- Pravica naša", "Berlaković, Daraboš, zač vas imamo?", "Minderheitenrechte sind nicht verhandelbar - manjinska prava nisu za raspravljati". A uz glasnu muziku su se čule parole kot "Ne noveli manjinskoga zakona" i "Član 7- naša prava". Po oko 2 i pol uru se demonstranti vrnuli najzad na Ballhausplatz kade su se držali završni govor.

Lipa hvala svim ki su si za ov neugodan čas mogli odlazniti ili još i od posla slobodno zeti! Iako se nažalost ništ nije preminilo, smo ipak postavili glasan i jasan znak da nam gradišćanskim Hrvatom nije svejedno kako se s nami zahaja!

Maria Kornfeind (za NG 2/2011)

2012

2013

Pokidob da je bio prvi Diversity festival MEN-a tako velik uspjeh, se je ova priredba i 2016. ljeta opet održala. Ov put u Moskvi kod nimške manjine u Ruskoj (Jugendring der Russlanddeutschen). Čim „egzotičnija“ je destinacija, čim već dojde i diozimateljev na ovakovu priredbu – tako nije čudo bilo da su na ovom Diversity festivalu bili involvirano oko 100 mladih ljudi iz svih krajev Europe.

pokus: hokus

*uvod
otkoracam korake
istinite, jake
otkoracam korake
sigurne i vlake.*

*(ra-) dio (gaga) 1
čuješ, čuješ, nimoš pravu,
kako oni propast slavu
propast, u-opast, opstanak
za nas prolaz jur je tanak*

*lebdim, lebdim med oblaki,
glej nek, glej nek, mali raki!
kako hrabro se još deru,
raki raka ipak žeru*

*spustim spustom se u pustinu,
kamo mi moje riči rinu?
moju stazu već se ne vidi,
hrvatski spominak? ajde, idi!*

*(ra-) dio (gaga) 2
fantom fanti fantazijom
plač se plača plakatom*

*brati! prati! vaši vrati!
k vrati vrati rat i ratu!*

*sloni slomu slogom slovu
norac nosi nosom normu novu:
novac.*

*(ra-) dio (gaga) 3
mora, mora prik ve stelje
zabranjeno je ovo štenje
se grbiti je srbiti
se strpiti je trpiti
trpiti je trapiti*

*zakriti i zapruti
kravatiti i kovati
hrvati je rovati
diblje, diblje u pamčenje
divlje, divlje ove želje*

Petar Jandrišić
(dobjitnik - Linak 2012. - literarno naticanje HAK-a)

Ki od vas ovde vani uopće još piše literarne i liričke stvari po hrvatsku?

2012

2013

2014

2015

Kot i navadno smo i ovde imali različne djelavnice, u ki su se diozimatelji onda bavili različnim tematikami. Naprimjer su se neki zavježbali tipične jačke svih zastupanih manjin, jedni su se naučili tradicionalne tance a opet drugi su se bavili i gradili scenariju za pozornicu ili su se zavježbali mali igrokaz.

Na koncu festivala smo onda svi prezentirali, ča smo se u toku tajedna naučili. Osobito zbor i tancanje su bile jako zanimljive djelaonice. Ne samo da si tote upoznao najveć novih ljudi, nego dostali smo i jako dobar uvid u druge kulture i mentalitet drugih manjin.

Kot se na ovi kipići vidi, smo i kao jedna grupa

rasli i se jedan od drugoga čuda naučili. To čvrsti i samopouzdanje i dinamiku u djelaonici odnosno na cijelom festivalu.

Kipići su se načinili na samoj prezentaciji na zadnjoj večeri Diversity festivala 2016. ljeta. Predstavili smo publiku naše novo znanje, a ne samo ona je bila oduševljena – nego i mi sami, ča se mislim i vidi na naši obrazi. Uživali smo naš nastup i se dali svečevati.

Sigurno su ovakove priredbe već puti naporne – a seminari MEN-a na svaki način nisu odmor – ali ovakovi doživljaji i utiski ostaju za svenek i se sigurno ne tako friško pozabu.

Diana Jurkovits

2016

2017

2018

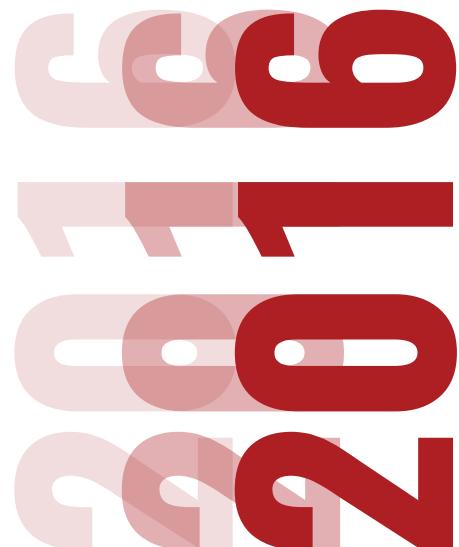
...

Jesenski seminar MENa „Rušiti zid(ov)jin e“, koga je HAK 2016. ljeta priredio skupa sa KSŠD-om (klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju) je za nas bio vrhunac skupnoga djelovanja. Jur prilje su postojile uske veze sa Koruški Slovenci, kad se je naprimjer i skupno priredio YANA Exchange 2008. Ijeta. No došli su drugi odbori i ta suradnja je nažalost malo zaspala. Poznali smo se od seminarov MENa i kadakoć smo pohodili priredbe drugih, ali prave suradnje nije bilo... To smo kanili preminit, zato smo 2013. počeli sa skupnimi priredbami HAK goes KSŠD i obratno. Organizirali smo slovenske večere u Centru, i hrvatske u klubu. No, kad su nas onda na vazmenom seminaru 2015 u Rumunskoj pitali jeli nebi skupno organizirali seminar smo

veljek privoljili. Slijedio je jako intezivan čas planiranja u kom smo jako skupazrasli kao team. Svaki je pridonesao svoje, bilo to sad pisanje molbov, kontaktiranje političarov ili koordiniranje lokacije. Na kraju smo se skoro svaki tajedan jednoč vidili...

Seminar sa 80 sudioniki iz 16 zemalj se je održao u gradu u Livki, ča se je ispostavilo kao nevjerojatno lipa okolica za seminar za mlade ljudi! Uz djelaonice (na teme stvaranje identiteta, layout i dizajn, jezična staza i nanoturizam), smo organizirali ekskurziju u Beč, koncerte, kušanje vina, filmski večer o identitetu kot i tradicionalni Exchange market. Tako smo kanili rušiti zidine pred svim u glavi svakoga pojedinoga - što se tiče strah i predrasude prema tujemu ili prema manjini.

Sigurno je dalo ponekad kakov nesporazum, ali koncem konca se je svenek sve riješilo a seminar je bio fenomenalan. Na koncu su se sudioniki čudili, kako da se mi kao orgateam još ne svadimo ;) Ufamo se, da će suradnja i nadalje bit tako plodna!

Maria Kornfeind, Viktoria Wagner

2012

2013

2014

2015

Trećeg travnja 2017. godine je počela Minority Safepack inicijativa, jer se je konačno odobrila pred europskom komisijom. Na početku u odboru HAK-a još nije bilo skroz jasno na kojem smo zanimljivom i pustolovnom putu s našim angažmanom za ovu akciju. Na početku se izmjenjivao optimizam da ne bi trebalo biti teško postići potpise za Austriju sa nesigurnosti kako se to zapravo dostigne, 13500 za Austriju i milijun za Europu. Naravno bi veliki broj ljudi bio spreman podržati jednu široku europsku inicijativu s vrijednostima koje su za našu manjinu bitne i korisne. Ali kako uopće dostignuti toliko osoba u Austriji i dovesti ih tako daleko da si uzmu vremena se upisati u listu? Ipak nismo agencija koja se time profesionalno bavi, niti smo imali veliki budžet, kao što to na primjer imaju nacionalne inicijative. Brzo smo uvidjeli da ne možemo sami sa inicijalnim krugom društva, kao na primjer Hrvatskim Centrom i aktivistima skupiti taj broj potpisa s time da skupimo svaki potpis ručno, iako se to ispostavilo kao efektivan način skupljanja potpisa. Na početku ljeta nam je znatno olakšalo zadaću, da je napokon bilo moguće potpisati preko interneta uz pomoć putovnice ili osobne karte.

Prva velika točka na tom putu je bio Dan Mladine 2017 u Dolnjoj Pulji. Naš cilj je bio da nitko ne može ići doma, a da nije čuo/la za MSPI. Hakovci i Hakovke su neprestano stajali kod paviljona, na ulazu i u šatoru i vabili za svaki potpis. To nije bilo samo, da ljudi automatski potpišu u roku od par minuta, nego su tu bile i kritična i informativna pitanja (kako i treba biti u aktivnoj demokraciji) i diskusije zašto je potpis zapravo bitan. Kreativnosti nije bilo kraja, tako da smo čak pjevače na DM nagovorili za potpis i sliku. Kratko nakon Dana Mladine je bilo plus od više stotina potpisa i teško je ocijeniti koliko je motivirano kroz taj prvi korak potpisalo kasnije ili motiviralo druge za potpis. Ta prva akcija je dala krila i iskustva za sljedećih sedam mjeseci.

Teško je nabrajati svaku stanicu gdje su Hakovci svugdje bili i koji broj sati su bili aktivni, ali samo da nabrojim par. Na uličnoj fešti, na mrzлом Karlsplatzu, Ringu, Mariahilfer i Museumsquartieru, na svakom hrvatskom balu, u novinama i sjednicama studentskog predstavništva ÖH-a, na radio i televizijskim programima, u predstavništvu austrijske mladine (BJV), u busovima za razne priredbe, demonstracije, pred mjuzklima. Ali smo isto proveli nevjerljatan broj sati s tipkanjem papirnatih lista u računala. Borili smo se za svaki

potpis i bilo je uvijek nevjerojatno dobar osjećaj poslije svakog, jer smo ponekada i trebali duge i strastvene diskusije.

Ja mislim da, iako nismo uspjeli granicu za Austriju, da nam je to bilo jedno veliko iskustvo. Iako smo se ponekada osjećali malo sami, smo ipak dali sve moguće i nemoguće od sebe. Pridobili smo suradnju s drugim društvima. Nema boljeg „ljepila“ nego što su to intenzivni skupni rad i ekstremne situacije. Isto smo se sami bavili našim pravima i da nije dosta ostati na (ne-)dostignućima člana sedam, nego da je isto vrijeme za moderan manjinski zakon na europskom nivou. Isto tako smo intenzivnije stupili u kontakt s većinskim narodom i našli nove komunikacijske kanale, nego što bi to inače bio slučaj. Sama svijest, da postoje manjine u Austriji koja imaju svoja prava, nije tako očita za sve.

Na kraju smo dostignuli broj glasova za Europu. Iako nismo uspjeli sve potpise za Austriju, smo ipak pridobili vruci plamen dobre suradnje u našoj sceni, iskustva za javne akcije i širili svijest naše manjine i izvan običnih krugova. Nadam se da ćemo se i uskoro moći veseliti pozitivnom rezultatu u europskom parlamentu.

Davor Frkat

Kumaj ljudi na priredba, kašnjenje Hakovcev na svaku sjednicu,... znali smo da moramo ča preminiti, ali ne točno ča i kako to neka udjelamo. Zato je 14. oktobra ovoga ljeta odbor HAK-a skupa s drugimi aktivni člani načinio klauzuru. Cilj ove klauzure bio je, da dojdemo do strategije i plana za budućnost pomoću Mintzberg-metode. Moderirala je Anita Malli. Na početku smo si pogledali, zač smo mi aktivini u HAK-u, ča je naša uloga i za ča HAK stoji. Analizirali smo ča je u zadnji 5 ljet bilo uspješno, ča

Točnost, ne nek ča se tiče dolaska na sjednice, nego i držanja rokov, je falila. Na vreme početi s organiziranjem jedne priredbe... (Na tom smo svi skupa jur djelali, zato jur stoju svi hakovski četvrtki za 2019. ljetu!)

Ali čemo s tim dalje, ča vas vjerojatno već zanima: Naši budući projekti.

Folder o Gradišćanski Hrvati

Na tom sad jur aktivno djelamo. Takov materijal za našu manjinu još ne postoji, a tribalo bi se pri svakoračkim priredba. Na primjer i kad se vozimo na seminare od MEN-a. Tematizirati kanimo povijest i prava naše manjine, sadržat će hartu Gradišća, a naravno kanimo i kratko opisati HAK.

državi, to se i dobro vidilo kod Minority Safepack inicijative. Počeli bi ov projekt u škola u ki postoji hrvatska nastava, i onda ako postoji interes proširili na druge škole. Moglo bi se pohoditi naprimjer nastavu zemljopisa ili povijesti. Pri tom bi od sebe razumljivo kanili predstaviti i HAK.

Seminari za GH

Na primjeru MEN-a kanimo organizirati jedan seminar za Gradišćanskohrvatsku mladinu. To neka bude jedan (produženi) vikend. Kontaktirati ćedu se gradišćanska društva a onda imaju mogućnost poslati svoju mladinu na ov event. Tote ćedu imati mogućnost birati iz različnih dje- laonica. Te djelaonice bi peljali strani instruktori,

2016

2017

2018

...

ne, ča bi se moralno preminiti. Isto tako smo diskutirali o tom, ča nam se kod drugi društav vidi, kade bi si mogli primjer zet ili ča nam znamda kod nas fali. Kroz ove sve točke smo došli do odgovora na pitanja: Ča i kako čemo dalje? Ovde nije bila tema samo kako čemo organizirati hakovske četvrtke da nam već ljudi dođe. Znali smo svi, da i interno moramo ča preminiti. Svaki mora znati svoju zadaću i ju zaistinu i udjelati.

Po škola pojti

Mislimo, da bi bilo potrebno putovati po različni dvojezični (ili ako postoji interes i po većinskom) škola i onde u toku jedne od nas sastavljene ure prezentirati manjine u Austriji. Znanje austrijanskog naroda po maturi o autohtonim manjinama je nažalost jako slabo. Pri študiju ili u razgovoru s većinskim narodom su člani HAK-a vidili, da kumaj ki zna ke manjine uopće postoju u našoj

ali i Hakovci (jedna bi mogla biti na primer Layout and design ili kako se organizira fešta, kot je to Dan mladine).

Sve projekte realizirati će sigurno tribati svoj čas i nećemo moći sve od jednoč - ali s ovakvom timom znamo čuda dostignuti, tako da se jur jako veselimo na dojduće (djelatno) ljetu.

Martina Špiranec

Ljeto	Predsjednik/ca	Potpredsjednik/ca	Blagajnik/ca	Tajnik/ca
2017./2018.	Martina Špiranec	Davor Frkat/Dorothea Zvonarich	Elisabeth Semeliker	Diana Jurkovits
2016./2017.	Davor Frkat	Diana Jurkovits/Martina Špiranec	Elisabeth Semeliker/ Nikola Znaor	Dorothea Zvonarich
2015./2016.	Davor Frkat	Konstantin Vlasich/ Diana Jurkovits	Nikola Znaor/Elisabeth Semeliker	Dorothea Zvonarich
2014./2015.	Davor Frkat	Anna Zirkovits/Konstantin Vlasich	Nikola Znaor	Katarina Kinda
2013./2014.	Konstantin Vlasich	Christoph Paulitsch/Sebastian Pauer	Christoph Paulitsch	Nataša Sarić
2012./2013.	Konstantin Vlasich	Maria Kornfeind/Sebastian Pauer	Christoph Paulitsch	Nataša Sarić
2011./2012.	Michael Hirschler	Matthias Wagner	Lukas Kornfeind	Maria Kornfeind
2010./2011.	Julia Klemen	David Karall/Michael Hirschler	Lukas Kornfeind	Maria Kornfeind
2009./2010.	Julia Klemen	Michael Hirschler	Lukas Kornfeind	Maria Kornfeind
2008./2009.	David Karall	Julia Klemen /Katarina Zvonarich	Lukas Kornfeind	Maria Kornfeind
2008.	David Karall	Stefan Emrich / Stefan Domnanovich	Lukas Kornfeind	Julia Kornfeind
2007./2008.	Štefan Emrich	David Karall/Benjamin Rozenich	Lukas Kornfeind	Julia Kornfeind
2006./2007.	Štefan Emrich	David Karall/Benjamin Rozenich	Sonja Horvath	Julija Palatin
2005./2006.	Joško Emrich	Marko Mikula/Petar Pavetić	Sonja Horvath	Julija Palatin
2004./2005.	Joško Emrich	Silvija Bucolić/Marijana Palatin	Marko Mikula	Katarina Biric
2003./2004.	Silvija Bucolić	Joško Emrich/Marijana Palatin	Štefan Emrich	Katarina Biric
2002./2003.	Silvija Bucolić	Marin Berlaković/Marijana Palatin	Štefan Emrich	Silvija Rešetarić
2001./2002.	Silvija Bucolić	Veronika Mesarić/Marijana Palatin	Štefan Emrich	Silvija Rešetarić
2000./2001.	Kristijan Karall	Silvija Bucolić	Kristijan Karall	Silvija Rešetarić
1999./2000.	Silvija Rešetarić	Silvija Bucolić/Silvija Vuković	Kristijan Karall	Anamarja Jahns
1998./1999.	Silvija Rešetarić	Mirijam Karall/Silvija Vuković	Kristijan Karall	Anamarja Jahns
1997./1998.	Silvija Rešetarić	Silvija Vuković/Šurl Čenar	Kristijan Karall	Marija Živković
1996./1997.	Silvija Rešetarić	Silvija Vuković/Šurl Čenar	Andi Jandrišić	Julija Schweiger
1995./1996.	Silvija Rešetarić	Doris Ferency/ Marko Šoretić	Šurl Čenar	Marko Tomšić
1994./1995.	Joži Buranić	Kristina Gregorić/Marko Šoretić	Šurl Čenar	Regina Palatin
1993./1994.	Joži Buranić	Kristina Gregorić/Manfred Čenar	Šurl Čenar	Agnes Lebenič
1992./1993.	Manfred Čenar	Petar Lebenič/Jakov Zvonarić	Joži Buranić	Kristina Karall
1991./1992.	Manfred Čenar	Petar Lebenič/Jandre Palatin	Joži Buranić	Kristina Karall
1990./1991.	Manfred Čenar	Štefan Roth/ Jandre Palatin	Joži Buranić	Kristina Karall
1989./1990.	Franjo Schruiff	Jandre Palatin/Štefan Roth	Manfred Čenar	Kristina Karall
1988./1989.	Jandre Palatin	Franjo Schruiff/Štefan Roth	Jakov Zvonarić	Anita Čenar
1987./1988.	Jandre Palatin	Štefan Roth	Klaudija Fabijanić/ Kristina Karall	Franjo Schruiff/Anita Čenar
1986./1987.	Petar Tyran	Jandre Palatin/Štefan Roth	Aurelija Vuković	Klaudija Fabijanić
1985./1986.	Petar Tyran	Štefan Roth	Aurelija Vuković	Klaudija Fabijanić
1984./1985.	Petar Tyran	Ivo Lebenič/Petar Prikosović	Monika Domnanović	Klaudija Fabijanić
1983./1984.	Franjo Perušić	Petar Prikosović	Liane Novosel	Michaela Vlašić
1982./1983.	Marijana Grandić	Ignac Karall	Liane Novose	Gerlinda Pauer
1981./1982.	Marijana Grandić	Ignac Karall	Gerlinda Pauer	Ida Jordanić
1980./1981.	Marijana Grandić	Franjo Bauer	Ida Jordanić	Ida Jordanić
1979./1980.	Marijana Grandić	Marijana Grandić	Dorli Lipković/Gita Grandić	Marija Štefanić
1978./1979.	Werner Varga	Jurica Čenar	Ljuba Martina Wild	Aca Grandić
1977./1978.	Jurica Čenar	Ludwig Kuzmić	Edit Fellinger	Irena Kerstinger
1976./1977.	Jurica Čenar	Petar Tyran/Gerhard Heiling	Mirko Draxler	Tili Perušić
1975./1976.	Tibi Jugović	Gerhard Emrich	Marija Krizmanić	Jurica Čenar
1974./1975.	Tibi Jugović	Kristijan Gruber	Tibi Jugović	Mirko Draxler
1973./1974.	Štefan Karall	Rudi Štefanić	Tibi Jugović	Robert Palatin
1972./1973.	Branko Kornfeind	Ivan Mikula	Tibi Jugović	Tome Krojer
1971./1972.	Ivan Mikula	Štefan Pavetić	Gerhard Mitrović	Marija Korlat
1970./1971.	Rudi Gregorić	Štefan Karall	Ivan Mikula	Marija Korlat
1969./1970.	Jožef Funović	Felix Tobler	Ivan Domnanović	Mwarija Korlat
1968./1969.	Franjo Palković	Rudi Gregorić	Ivan Domnanović	Irma Čenar
1967./1968.	Otmar Vales	Franjo Palković	Felix Miletić	Ana Štubić
1966./1967.	Franjo Palković	Štefan Sindler	Kasilda Buzanić	Marija Čenar
1965./1966.	Petar Huisza	Franjo Palković	Kasilda Buzanić	Štefan Biric
1964./1965.	Franz Martin Meršić	Anton Fazekaš	Kasilda Buzanić	Marija Edith Kusztrić
1963./1964.	Vladimir Vuković	Rudolf Jež/Helmut Frank	Herbert Simon	Mathias Grandić
1962./1963.	Fric Sedenik	Peter Krajašić	Horvat	Anton Fazekaš
1961./1962.	Anton Fazekaš	Vladimir Vuković	-	Hela Biric
1960./1961.	Martin Prikosović	Štefan Horvat	Ignac Jagšić	Hela Biric
1959./1960.	Rudolf Orišić	Peter Palatin	Felix Horvat	Hela Biric
1958./1959.	Ivan Šučić	Štefan Horvat	Albrecht Šučić	Jelka Karall
1957./1958.	Tome Mühlgassner	Albrecht Šučić	Ana Špringskić	Ela Stipković
1956./1957.	Martin Prikosović	Rudolf Bogner	Gita Meršić	Eli Fabian
1955./1956.	Martin Prikosović	Vince Knor	Reza Domnanović	Agnes Karall
1954./1955.	Martin Prikosović	Endre Berlaković	Marica Palatin	Rosina Bintinger
1953./1954.	Ivan Šafarić	Endre Berlaković	Martin Prikosović	Rosina Bintinger
1952./1953.	Feri Szabo	-	-	Rosina Bintinger
1951./1952.	Tome Kačić	Erich Dragšić	Ivan Šafarić	Rosina Bintinger
1950./1951.	Mate Vičić	Ivan Šafarić	Tilda Varga	Paula Kremsner
1949./1950.	Ivan Mladenčić	Mate Vičić	Ivan Šafarić	Agnes Karall
1948./1949.	Rudi Karall	Mate Vičić	-	-
1948.	Ivan Müller	Rudi Karall	Mate Kirchknopf	Tilda Varga

osnivački komitet Rudi Karall, Mate Kirchknopf, Ivan Mladenčić

Ne znamo, kako reći hvala za vas vaš trud. 155 odbornic i odbornikov je ovo društvo jur imalo u prošli 70 ljeti - svaki sa svojom idejom, ča
HAK neka ispunji i kako se izrazi. 155 ljudi, neki već niste s nami - počivajte u miru - znamda se od onde, kade ste vi zna bolje procijeniti,
ča bi bilo najvažnije za ovu našu manjinu. Nač se moremo ali ujedinati. Na bilo kojem putu smo, važno je dalje putovati. Idealno: najper.

NOVI ODBOR

?

Vera, ne pravaš se izgovarat - ženski odbor je jednako dobar kot mišani. Po Terezinom mišljenju još i bolji.

Zdravo dragi štitelji!

Zovem se **Vera Buranić**. Ja sam 19 ljet stara i rođena u lipom Mjenovu u sridnjem Gradišču. Od jeseni ovoga ljeta sam u Beču i studiram znanost o prehrani/Ernährungswissenschaften na Sveučilištu Beč. Za mene je bilo jur svenek po sebi razumljivo, da će se priključiti i HAK-u kad budem u Beču. A sada sam ovde - pak po dvi miseci odmah kot nova predsjednica HAK-a. Ne bi si bila mislila, da će veljek ovako ljuto pojni. Ali ja sam jako srična u mojoj novoj ulogi, jer imam super odbor i dobar tim za manom!

Moram reći, da imamo ljetos po prvi put samo ženski odbor. Ali nekate se bojati mrje i muških Hakovcev ki s nami djelaju i nas podupiraju. ;) Ja se jur veselim na ovo djelatno ljetu, jer imamo jur čuda projektov kim se veselim. Ako nam se to sve ugoda ča planiramo onda će biti jako uspješno ljetu. Vidimo se u centru! Dođi i ti, najkašnje na drugi hakovski četvrtak!

Ja sam skoro tako „stari zec“ kot su to Diana i Dorica; „stoprv“ sam treto ljetu u odboru HAK-a. :D Zovem se **Martina Špiranec** i sam 21 ljet stara. Po jednom ljetu u funkciji predsjednice se ov put smim opet predstaviti kao potpredsjednica. Studiram u (ako je istina) zadnjem ljetu bachelora na Akademiji likovnih umjetnosti i Slavistiki u Beču, a kad to još nije bilo dost i na Pedagoškoj visokoj školi u Željeznu. Kot si sad morete misliti će nastati učiteljica za likovni odgoj, bosanski/hrvatski/srpski i gradiščansko hrvatski jezik. Ako me ki išče, me uglavnom more najti na kakovoj probi tamburice u Vulkaprodrštu, kade s čuda veselja dicu podučavam.

Ako i tote nisam, se ufam, se vidimo na koj toj hakovskoj priredbi u novom ljetu. Jur se veselim na dojduće ljetu i posebno na skupno djelo s našim novim timom!

Ujj, sada se jur smim po četvrti put s Novoga Glasa smijati - ov put u funkciji blagajnice HAK-a. Za sve ki me još ne poznaju: Ja sam

Dorica Zvonarich, 21 ljet stara i živim u Velikom Borištu odn. u Beču. Zadnji semestar zgotovila sam bachelor studij matematike na glavnem sveučilištu u Beču..niste sad jedini ki se pitaju ča se s ovim more djelati, čujem to skoro svaki vikend od moje staremajke. Ali kad se ja sama još ne morem točno odlučiti u koj smjer kanim nadalje poći, idem od januara za premišljavanje u Englesku, kade će prebaviti pol ljeta kao Au-pair. Znači na dojduće hakovski priredba neću biti nazočna – ali nekate se bojati, neću si sve pineze sobom zet :) Veselim se ali, ako se svi skupa opet vidimo!

I ja sam jur „stari zec“ u odboru. Kot i Dorica imam sad jur četvrtu ljetu funkciju u HAK-u - ov put opet kao potpredsjednica. Moje ime je **Diana Jurkovits**, sam 23 ljet stara - a ako trenutno nisam u Beču, ili kade drugdje na vrom prelipom svitu, čete me vjerojatno najti doma u Uzlopu. Studiram nimšku filologiju, ča kanim ali drugo ljetu zgotoviti. Drugačije si guslam tamburicu, rado putujem simo tamo i sam i aktivna u MEN-u. Veselim se jur na dojduće hakovsko ljetu i na ta jedan ili drugi, ili treti špricer koga se znamo skupa napiti! ;-)

Zovem se **Theresa Grandits**, imenom, dušom i tijelom iz Stinjakov. U medjuvrimenu sam jur četvrto ljetu u Beču, kade studiram slavistiku. U ovom djelatnom ljetu će u HAK-u preuzeti funkciju tajnice. Iako sam prvi put u odboru, nimam tu čut, da sam nova u društvu. Vjerojatno zbog toga, jer sam u zadnji ljeti redovito pohadjala hakovske priredbe, gajila prijateljske veze s članima odbora i djelomično lektorirala NG. Dobri uvid u djelovanje HAK-a sam i dostala kada je moje domaće društvo KIS 2016. suorganiziralo Dan mladine. Zato se, med ostalim, jur jako veselim svim tim sjednicama i diskusijama, ke cedu slijediti.

Anna-Maria Zvonarich- Dva miseca Beči i jur u odboru HAK-a - no ovo je ljuto išlo. U jesen sam počela studirati slavistiku i matematiku za učiteljicu. Navečer morete mene najti u hrvatskom centru. Ili na Kolo Slavuj probi, ili na kakovoj sjednici HAK-a, ili pred šankom ili u zadnjem vrimenu i čuda puti za šankom. (Ja sam ta, ka vam te dobre špricere natače u centru :))Moja funkcija u novom odboru: zastupnica blagajnice (Dorice). Od januara će naša Dorica prebaviti pol ljeta u Engleskoj, tako da će to ja za nju menedžati ovde u Austriji - pineze mora kod mene ostaviti hehe. Ufam se, da se vidimo na drugoj priredbi HAK-a!

AKCIONIZAM

?
Kot se dandanas pri Coachella-festivalu Hollywood kaže u svojoj najmodičnoj verziji, se isto more o Danu mladine reći. Posebno 1994. i 1995. Tribal je bio 2002. Ijeta (pitaj i mamu za tattoo), rasta (2003.) a kondom preko cijelog tјela 2007.

MODA

ZO LJET HAK-a

Dragi Hakovci, drage Hakovke, dragi gosti! Lipa hvala na pozivu, na toplom pozdravu i lipi riči. Jako me veseli, da je toliko Hakovce ovde, a posebno da je toliko „starih“ došlo, ke već dugo nisam vidila.

Ovom priredbom HAK svećuje 70 ljet postojanja. Čestitam VAM/nam (prebavila sam značajan dio mojega života ovde u HAK-u).

Čuda se je udjelalo, pridobilo, dostignulo.

HAK je jako čuda doprinesao kulturnom i duhovnom životu Gradišća i Beča, ali i Austrije.

Naš identitet, šarolikost i bogatstvo su se širili kroz muziku, tambure, tancanje, literaturu, časopise, dramsku djelatnost a isto tako kao i prijateljstvo i u različiti perioda političke aktivnosti.

Svako razdoblje, svaki period ima svoje posebnosti, to je tako bilo i u HAK-u. Društveni i politički okviri uvijek uticaju i na djelovanje društva. Tako je krajem 50-ih ljet *Državni ugovor sa Člankom 7* Hakovcem dao u ruke pravni instrument kim su se mogli boriti za naša prava i potrijbovanja.

70-a ljeta su bila post-68 i kako tako najpolitičniji period u prošlosti HAK-a, ki je tada postao avangardom gradišćanskih Hrvatov. To je vrime kada se je održao »Symposion Croaticon«, vrime vrućih diskusijev i znastvenih istraživanj o gradišćanski Hrvati pod gesлом „Ki smo, ča smo, ča kanimo“ su bile na dnevnom redu. Predavanja s najpoznatijimi ljudi tada kotno Heer, Turrini Wiesenthal i čuda drugih su nas motivirala i su obogatila diskusije.

To se je tako dalje peljalo do sredine 80-ih ljet.

U to vrime spadaju aktivnosti protiv posebne brojnjice, ku smo bojkotirali. *Zakon za narodne grupe* ki se nije najbolje ugodoao ako si pogledamo školstvo, ko nažalost nikada nije bilo dvojezično. Borili smo se bez tabua i prik svih partijskopolitičkih granic za naša prava: za hrvatske emisije u ORF-u, za službeni jezik, za dvojezične tablice i dvojezičnu gimnaziju. Sve to skupa s drugimi društvi, ali svega toga ne bi bilo bez HAK-a. Gajili smo uske kontakte i imali smo dobro sudjelovanje s YU, a to bez ikakovoga tabua. Brojne karavane mladosti su nas peljale na Jadran i u druge pokrajine Hrvatske. Imali smo političke razgovore na najvišoj razini. Pred službenim posjeti austrijskih političarow su nas i koroške Slovence kontaktirali iz različitih ministarstava da bi objasnili ča potribujemo. Uza to smo dostali i financijsku pomoć, na primjer smo timi pinezi kupili i našimi rukami uredili, popravili i adaptirali prostorije na 4. katu. Gostovanja muzičkih grup su bila redovita po naši seli. To je imalo velik uticaj na našu muzičku scenu, kako vidimo na primjeru Brujev, Paxov, Električarov... Zvana toga na Stinjaki dan danas ljudi mislu, da su jačke kotno „Dok palme nišu grane“ ili „Crvene jabuke“ naše gradišćanske jačke.

U to vrime spadaju i intenzivni kontakti i sudjelovanje s koroškimi Slovenci i drugimi manjinami. 1983. održao se je »Symposion Croaticon 2« – nažalost je ostao bez publikacije.

Uz sve to su Hakovci, Hakovke imali i odigrali važnu funkciju u drugi gradišćanskohrvatski

društvi. Obogatili su društveni život, jer su preuzeeli različite funkcije u svim društvi. HAK je bio rezervoar za kadre drugih hrvatskih društava, i u Beču a pred svim i u Gradišću.

90-a ljeta su bila vrime sudjelovanja s JEV/MEN, Narodnosni savjet se je formirao uz protest – ali na kraju kao kompromis, politička podrška je išla u neke partitske strukture (iako su to neke političarke iskoristile samo za svoju osobnu karijeru). A pak je došlo vrime nekoga „Bidermajera“. Človik si more misliti, da je bilo dost, da se moremo povući u privatni dio kluba pak se družiti i zabavljati. Su Gradišćanski Hrvati jur sve dostali? Je Članak 7 zaistinu ispunjen? Se danas govori već hrvatski? Kade su političke aktivnost? Ja sam takorekuć „political animal“ pak mislim da je uvjek potribno, da se javimo pak borimo.

Ja svaki dan trpim kad vidim da živimo u razdoblju ksenofobije i novoga rasizma. Najviši funkcionari i političari javno gazu nogami *Ljudska prava*, ka isto svećuju sada 70 ljet od *Deklaracije*.

Šarolikost i multietnički segment društva su ugroženi, pak i naš status nije garantiran. Škuri nacionalistički kipi se opet crtaju i širu. Moremo mi onda mučati?

Ja mislim da moramo glasno i jasno dignuti naš glas, moramo se boriti za naša prava i prava drugih grup. Zatvorene granice na primjer nisu u našem interesu.

Ja sam osoba/dite Kreiskovoga političkoga vremena pak sam uvjerenja, da moramo znati našu prošlost da bi imali budućnost. Kreisky je jednoč

rekao jednomu novinaru neka se uči povijest („lernen sie Geschichte“). Mislim, da je potrebno da znamo našu prošlost, ne samo gradičanskih Hrvatov nego i HAK-a, da bi bolje razumili zač je ča sada tako kako je, pak ki ljudi su bili važni i zač su to bili.

Kao starija žena bi si željila na primjer izložbu o tom ča je HAK, ča je kada bilo i ča kanimo pak ča neka iz toga nastane. A iz toga bi se mogle razviti naše vizije.

Hrvatsko odnosno dvojezično školstvo u Beču? Kako bi to moglo izgledati, na primjer dvo- ili većezična gimnazija u Beču.

Kako стоји са нашими тiskanimи медији. Знам да сте ви млади највећ по социјални медији, то сам и ja. Али ми нећемо опстати без тисканих медијов. Виртуелни хрватски језик није дост! Како moremo дојти на хрватском језику у нишке медије?

Ča je s dvojezičnim školstvom u Gradišću, a ne samo хрватски језик као предмет. Čuda ljudi izvana mislu, да ми то ionako jur sve имамо, али то nije tako, то не постоји. То би била визија за ку би могли борити.

Dvojezičnost по селу? На Stinjaki još увјек нимамо двојезичне уличне natpise.

HAK су осноvali као академско društvo. Идеја је била, да академијари и студенти скупа направу društvo пак да скупа дјелју, да се из тога развије мрија котно CV (Cartellverband). То се најалост ние добро угодало.

Ја би си желила да још једноћ пробамо, да направимо »Think tank«. Видим чуда активних старијих Hakovcev који би радо нешто додржали пак би радо скупа дјелали. Могуће да се из тога роди нешто паметнога.

На овом мјесту би се јако радо свим захвалила који су се ангажирали у HAK-u. Mislim да је сваки pojedini пуно додржавао успјеху HAK-a и за добро gradičanskih Hrvatov. Али посебно би канила напоменути Vlada Vukovića, Ivu Sučića, Pericu Huisza и Franju Palkovića, који су данас сви овде мед нама.

Borimo се, i ja bi rado završila s riči

Martina Niemöller:

*Kada su naciji došli po komuniste,
ja sam mučao
jer nisam bio kumanist.
Kada su zatvorili socijaliste,
ja sam mučao
jer nisam bio socijalist.
Kad su došli po sindikaliste
ja se nisam pobunio
jer nisam bio sindikalist.
Kada su došli po mene
već nikoga nije bilo
ki bi se pobunio.*

Lipa hvala i dalje sve dobro HAK-u.

Marijana Grandić

ČRNA GOSPA

Kako se je rodila ideja Črne Gospe?

Prva ideja za Črnu Gospu ima s onim, zbog čega je sada poznata, samo ime zajedno. Bilo je to na svećevanju rođendana Katje Vuković u Pinkovcu. Sidili smo skupa i malo razgovarali o ideja za Novi glas, čiji glavni urednik sam tada bio. Katja, ne samo po zvanju (Beruf) nego i po pozivu (Berufung), stručnjakinja za modu, predložila je kolumnu o modi. Figura, ka bi „anonimno“ ocijenila oprave na „črljenom tepihu“ hrvatskih priredab bi se zvala Črna Gospa. Koncept je bio nešto u smjer „Duplerica 2.0“. Pozna se tako nešto iz nekoliko magazinov, ke moremo čitati u prvom redu kod frizera, ali i u čekaonica vračiteljev. Ipak smo se bojali, da ćedu to neki ljudi zeti preozbiljno, iako je bilo mišljeno kao „laka zabav“ (leichte Unterhaltung) i tako se je ta ideja onda pokopala.

Kratko potom sam čitao u magazinu „profil“ satirični prinos Rainera Nikowitza. On ima nekad na tom mjestu fiktivna štiteljska pisma političarov i drugih javnih osobov, na ke odgovara na satiričan i sarkastičan način. Natpis je bio „Fragen Sie Frau Erna“ (pitajte gospu Ernu) i figura, ka odgovara na pitanja, se zove (presenećenje!) Frau Erna.

Mislio sam si, da bi takošto sigurno bilo i dobro za Novi glas, samo da bi se moralo staviti u kontekst naše scene. Ime za figuru sam onda preuzeo od pokopanoga projekta Črne Gospe. Ona sada nije dala savjete na pitanja mode, nego na svako pitanje.

Moje geslo za Novi glas je onda jur bilo „Satira iz čiste samoobrane“ („Satire aus reiner Notwehr“), ko sam preuzeo od emisije „Die 4 da“ (Henning, Maurer, Scheuba, Steinhauer). Htio sam tematizirati neke stvari u sceni, ali ne preozbiljno. Ljudi se neka malo smiju iako su teme ozbiljne.

Humor je nekad bolji način pokrenuti diskusiju nego ozbiljna kritika. Osvidičen sam, da se tako i pridobiva veća publika za ozbiljne teme, a to je važno, ar ne smimo dopustiti, da neka mala grupica društvenih funkcionalorov diskutira i kontrolira važne stvari u našoj narodnoj grupi, prez da širi narod uopće zna, što se dogadja.

Za mene kao glavnoga autora Črne Gospe (neki ljudi to još uvijek ne vjeruju) je pisanje bila i mala terapija. Ako se manjinsko-politički angažiraš u našoj narodnoj grupi, onda doživiš (ili kaniš ili ne) neke stvari, kade si misliš „ovo sada ne more biti istina!“. Namjesto da se jadam, pretvaram ta jad u smih. Sve je lakše podnositi, ako

se ne zgubi humor.

Imam utisak, da se je involviranje već osobov u manjinsko-političke diskusije dobro ugodalo. Sve već ljudi me je počelo pitati, kako to sve biži u Savjetu ili upoće u sceni. Znači, budilo se je zanimanje. Tako je Črna Gospa pripravila prostor za ozbiljnu javnu diskusiju političkih temov, ka je potrična svakomu narodnu da more napredovati. Za mali narod je koordinacija u političkom forumu još važnija nego za većinski narod, ar smo jur po broju slabiji i moramo skupa držati. To je skupni tenor svih osobov, s kimi ja razgovaram o sceni. Ne zaman je koncept nekih destruktivnih snagov, ki sebe prez ikakove demokratske legitimacije proglašuju zastupnikom Gradišćanskih Hrvatov, da razdilju i oslabljuju našu zajednicu. A većina naše zajednice o tomu opće ništ ne zna.

Neki ćedu sada morebit reći, da se ne zanimaju za manjinsku politiku (tako kao čuda ki veli, da se ne zanima za opću politiku države). Tim odgovaram s citatom Matthiasa Strolza: „Politika je mjesto, kade dogovorimo, kako ćemo skupa živiti.“ Za sve, ki se vidu kao aktivni i živi dio Gradišćanskih Hrvatov valja u tom smislu: **Manjinska politika je mjesto, kade dogovorimo, kako ćemo skupa preživiti.**

Matthias Wagner

V. MOLITVA MLADE HRVATICE

*Bože, mislila sam u ovi dani na shodišća ili hodočašća:
na Celje (zis ili prez putujuće Marije), Lovretu, Željezansku crikvu na brigu itd.*

*Ona su vjerojatno lipa pravica i navada
i za nas Gradičanske Hrvate
(i ako je neki odbijaju).*

*Nje još pohaja prilično lip broj ljudi i
razumljivo je, da se Tvoja Crikva drži na nje
kot za slamku spasa.*

*Ali ako hoće Tvoja Crikva preživit,
mora se obnovit i razvit (vidi moju I. Molitvu),
ne more gledat nazad
nego samo najper,
ako je potrebno,
mora se i novo osnovat.
[mislimo na Lutera!]*

Folklor i nostalgija nas nećedu spasiti.

*Mi, ki sada živimo,
mi smo ognjišće naših preocev.
Ada: Ne klanjajmo se pepelu,
nego nosimo dalje oganj!*

Amen.

u septembru 2018.

2019.

10. JANUAR

7. MARC

4. APRIL

9. MAJ

13. JUNI

3. OKTOBAR

7. NOVEMBAR

5. DECEMBAR

?

Poznate lokal?

P.b.b. Nr.: GZ02Z032501M
Erscheinungsort: Beč/Wien
Verlagspostamt: 1040Beč/Wien